

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ

Δελτίο Επικοινωνίας Μελών Συνδέσμου Καλοσκοπιτών Παρνασσίδος «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΟΣ «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»

Διεύθυνση Γραφείου: Σωκράτους 79 - 81 Αθήνα 104 32, Τηλ. 52.38.158

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο: το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΧΡΟΝΟΣ 25ος - ΤΕΥΧΟΣ 112, ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1999

ΑΠΟΚΤΗΣΑΜΕ ΣΤΕΓΗ

Από τη δεκαετία του 1950 άρχισε να παρατηρείται το φαινόμενο να υπάρχουν πολλά ορεινά χωριά στη χώρα μας που να μην έχουν ούτε ένα κάτοικο. Δεν υπήρχε όμως χωριό που να μη έχει περισσότερους ή λιγότερους κατοίκους στην Αθήνα ή σε άλλες μεγάλες πόλεις.

Το δικό μας χωριό έρχισε συστηματικά από τη δεκαετία του 1960 να έχει περισσότερους κατοίκους στην Αθήνα, τη Λαμία, τη Θεσ/νίκη απ' όσους είχε στην Καλοσκοπή.

Όλοι αυτοί απ' όλα τα διαμερίσματα δεν έχουν ακόμη και ενώ βρισκόμαστε στο 1999 αφομοιώθει στις πόλεις. Δεν έχουν ενοποιηθεί με τον άλλο πληθυσμό. Θυμούνται και τιμούν τις ρίζες τους. Διατηρούν και ενισχύουν τους δεσμούς τους και φροντίζουν να διατηρούν τα στέκια τους. Τα σημεία δηλαδή που από εσωτερική παρόρμηση και όχι από προκαθορισμένη συνεννόηση συναντούν τους συμπολίτες τους.

Το 1961 ο αείμνηστος Δημήτρης Βάρσος δημιούργησε το Σύνδεσμό μας και για γραφείο είχε το σπίτι του. Από το 1975 με την ευκαιρία της έκδοσης του Δελτίου οι σχέσεις των χωριανών συσφιχθήκαν περισσότερο και η στήριξη του Συνδέσμου έγινε έντονη όχι μόνο με την παρουσία τους αλλά και τις εισφορές που καταβάλλοντας και οι οποίες αντιπροσωπεύσαν κόπους ζωής.

Όλα τα Διοικητικά Συμβούλια που κατά το μακρύ χρονικό διάστημα διοίκησαν το Σύνδεσμο απέβλεπαν σ' ένα καλύτερο γι' αυτόν μέλλον και τα οικονομικά τους προγράμματα πρόβλεπαν ένα

χρηματικό ποσό να παραμείνει για την απόκτηση ιδιόκτητου γραφείου.

Και να η ευκαιρία. Σήμερα είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσουμε ότι στην οδό Πειραιώς 4 (δίπλα από την Πλατεία Ομονοίας) στον

7ο όροφο, με τον αριθμό 561/7.6.99 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Αθηνών Βασιλ. Κ. Τούμπα αγοράσαμε δύο συνεχόμενα γραφεία επιφάνειας μέτρα τετραγωνικά 29 αντί του ποσού των δραχμών 4.800.000 + 700.000 (γενικά έξοδα) φόροι κ.λ.π. σύνολο δρχ. 5.200.000. Με την ενέργειά μας αυτή αποκτήσαμε ένα περιουσιακό

Από την υπογραφή του συμβολαίου της αγοράς του γραφείου

στοιχείο που αποτελεί ένα βήμα για τη διατήρηση της μνήμης και την άνοδο του πολιτιστικού επιπέδου του Συνδέσμου μας.

Παράλληλα θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά όλους τους χωριανούς που πρόθυμα βοήθησαν να συγκεντρωθεί το παραπάνω ποσό. Με τη σωστή διαχείριση των Διοικ. Συμβουλίων κατορθώσαμε και αποκτήσαμε ιδιόκτητο γραφείο στο κέντρο της πρωτεύουσας.

Η προσπάθειά μας βεβαίως συνεχίζεται. Το νέο μας γραφείο χρειάζεται ανακαίνιση βάψιμο, εξοπλισμό κ.λ. δηλαδή χρειαζόμαστε χρήματα. Γι' αυτό κάνουμε έκκληση να ενισχυθεί ο Σύνδεσμός μας ώστε να ολοκληρώσουμε το έργο μας και να το αφήσουμε στους νέους και να αποτελέσει ένα βήμα για τη διατήρηση της μνήμης και της σύσφιξης των σχέσεων μας αλλά και επιστροφής στη γενέτειρα Καλοσκοπή.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΤΡΙΜΗΝΟΥ ΠΑΣΧΑ 1999:

Πολύ ευνοϊκός ήταν φέτος ο καιρός όλη τη Μεγάλη Εβδομάδα ακόμη και αυτή τη Μεγάλη Παρασκευή, δεν μας έβρεξε καθόλου. Έτσι δόθηκε η ευκαιρία σε όσους είχαν τολμήσει (γιατί φέτος ήταν ημερολογιακά νωρίς το Πάσχα) και ανέβηκαν στο χωριό να ψήσουν άνετα τα αρνιά τους στα αλώνια.

Το τσούγκρισμα των αυγών τη Δευτέρα του Πάσχα.

Εν τω μεταξύ ο ιερέας Παπαγιάννης με υπεράνθρωπες προσπάθειες λειτούργησε κανονικά όλες της ημέρες και ικανοποίησε τόσο εμάς όσο και τους κατοίκους της Καστριώσας.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Χαρούμενη ημέρα ήταν η εορτή του Αγίου Πνεύματος (30.5.1999) όπου μια αλυσίδα από αυ/τα έφτασαν στο πανέμορφο οροπέδιο της Αγίας Τριάδας με καθαρά σκοπό θρησκευτικό. Να ανάψουνε κεράκι και να χαρούν τα αρώματα και τα χρώματα την πάνθιστη αυτή εποχή μεταξύ άνοιξης και καλοκαιριού.

Η Αγία Τριάδα μας περίμενε με τον ήλιο και την πρασινάδα. Οι εκατοντάδες των πιστών προσκύνησαν στην Εκκλησία, άκουσαν το βυζαντινό υμνολόγιο από τη χωροδία των ψαλτάδων (Δημ. Καλλιός (Καραμήτρος), Κων. Αυγερινός (Ζωγός), Τριαν. Τσολάνας και ένας υπέροχος Καλιανίτης), ξαπώσασαν κάτω από τα αιωνόβια πλατάνια, χαιρέτησαν τους χωριανούς και φίλους και χάρηκαν τη γιορταστική και πανηγυρική ημέρα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί τους χωριανούς μας την συμβ/φο Βασίλ. Κ. Τούμπα και το δικηγόρο Νίκο Τζαμιζή για την πολύτιμη συμπαράστασή τους κατά την διαδικασία διαπραγματεύσεων για την αγορά του νέου γραφείου Πειραιώς 4 και γιατί προσέφεραν στο Σύνδεσμο τις προβλεπόμενες από το νόμο αμοιβές σύνταξης συμβολαίου και παράστασης δικηγόρου.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ

Αποκομιδή απορριμμάτων

Η υπηρεσία καθαριότητας του Δήμου μας στην προσπάθειά της να διατηρηθούν καθαρά όλα τα διαμερίσματα του Δήμου και προς αποφυγή κινδύνων για την υγεία αποφάσισε όπως απορριμματοφόρο του Δήμου συγκεντρώνει δύο φορές την εβδομάδα Δευτέρα και Παρασκευή τα σκουπίδια τους μήνες Ιούνιο - Οκτώβριο - Νοέμβριο και κάθε Δευτέρα τους μήνες Οκτώβριο - Μάιο.

Τέλος ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ)

Με την αριθμ. 8/1999 απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο καθόρισε το τέλος ακίνητης περιουσίας για τα επτά διαμερίσματα του Δήμου.

Για το διαμέρισμα Καλοσκοπής το τέλος καθορίστηκε ως ακολούθως:

- ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΑΠ: 0,250/οο επί της αξίας της ακινήτου περιουσίας.

- ΖΩΝΕΣ ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ: Μία, ήτοι Ζώνης Α'

- ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ α) Για κτίσματα δρ. 80.000/μ2

- ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ β) Για οικόπεδα δρ. 1000/μ2

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ (Σ.Ο): 0,70.

Ασφαλτόστρωση Δρόμων

Ασφαλτοστρώθηκε ο δρόμος που συνδέει, μέσω Χάνι Ζαγγανά, τους δρόμους Άμφισσας - Καλοσκοπής και Καστέλι - Οινοχωρί.

Εν τω μεταξύ όπως μας πληροφόρησε ο κ. Δήμαρχος δημοπρατήθηκε η τσιμεντόστρωση του συνδετηρίου δρόμου Καλοσκοπής - Οινοχωρίου προϋπολογισμού δραχ. 420.000.000. Έτσι δημιουργείται πια άνετη και σύντομη επικοινωνία με το χωριό.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

Από Αθήνα για Καλοσκοπή και αντίστροφα:

1. Επιβατικό - φορτηγάκι
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΙΤΣΟΣ
Τηλ. Αθηνών 2635245
Τηλ. Στρώμης 0265/62397
Κινητό 097476264

2. ΦΟΡΤΗΓΑΚΙ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΡΑΛΗΣ
Πλάτωνος 14, Δάσος Χαϊδαρίου
Τηλ. 5320405 - 5811720
Κινητό 0945552206.

Παράλληλα το ΚΤΕΛ Φωκίδας πραγματοποιεί με οδηγό τον Κων. Ι. Τούμπα τα ακόλουθα δρομολόγια: Καλοσκοπή - Λαμία κάθε Δευτέρα - Τετάρτη - Σάββατο.

Καλοσκοπή - Άμφισσα: κάθε Τρίτη

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Το πανηγύρι της Αγίας Τριάδας υπήρξε για πολλούς αιώνες η πανήγυρις των πανηγυριών όλης της γύρω περιοχής.

Οι κάτοικοι των πέντε γύρω χωριών: Καλοσκοπής, Δρέμισας, Παύλιανης, Σκλήθρου και Κάνιανης το περίμεναν και το προγραμμάτιζαν κάθε χρόνο με λαχτάρα και ιερή προσμονή.

Η προσέλευση υπήρξε «συν γυναιξύ και τέκνοις». Οι μόνοι που δεν παρευρίσκονταν στην ιερή σύναξη της Αγίας αυτής ημέρας ήταν οι ασθενείς και οι κατάκοιτοι γέροντες.

Το πλήθος των χωρικών που από την αυγή κατευθύνετο στην Αγία Τριάδα κουβαλώντας επάνω στα γαϊδουρομούλαρά του τα φαγητά και τα καλούδια του πανηγυριάτικου τραπεζιού, στρατοπέδευε και στον δικό του πάντα καθορισμένο χώρο κατά χωριό.

Μετά τη Θεία Λειτουργία εστρώνετο τραπέζι κατά μεγάλες συγκεντρικές και φιλικές παρέες επάνω στο γρασίδι και κάτω από τα αιωνόβια πλατάνια.

Θα αντάλλασαν ευχές και κεράσματα η μια παρέα με την άλλη και το απόγευμα θα στήνονταν χορός από τρεις και τέσσερις δημοτικές καμπάνιες.

Μια πολιτισμένη ανθρώπινη επικοινωνία και διασκέδαση κατοίκων πέντε γειτονικών χωριών που θα τέλειωνε με το βασίλειο της ημέρας φαινόμενο σε ελάχιστα πανελλαδικά πανηγύρια θα συναντιόταν.

Οι άνθρωποι της αλλοτινής εποχής που συνέρρεαν στο πανηγύρι της Αγίας Τριάδας, συνεστιάζοντο επάνω στο γρασίδι και γλεντούσαν χορεύοντας υπό τους απαλούς ήχους των δημοτικών οργάνων χωρίς μικρόφωνα και μεγάφωνα. Τους χαρακτήριζε μια στατικότητα δεν είχαν το σύνδρομο της φυγής και του άγχους. Εάν δεν ήταν, τουλάχιστον έδειχναν ότι αυτή την Άγια ημέρα της Χριστιανοσύνης ήταν ευτυχισμένοι και αυτό μετρούσε πολύ στη ζωή τους. Περιγραμματα έτοι-

εορτάζονταν της Αγίας Τριάδας μέχρι και το 1970.

Από αυτή τη χρονιά και μετά έδειχνε ότι κάθε χρόνος που περνούσε όλο και κάτι αλλάζει στη συμπεριφορά των πανηγυριωτών και συνάμα και στο προ αιώνων τυπικό του πανηγυριού.

Οι πανηγυριώτες έχασαν την στατικότητα τους. Το Ι.Χ. έκανε τους ανθρώπους κινητικούς. Δεν τους κρατάει πλέον το γρασίδι και τα αιωνόβια

πλατάνια. Θέλουν συνεχώς να τρέχουν και να αλλάζουν εικόνες και στάσεις. Συναγωνίζονται τις ρόδες του αυτοκινήτου στην εργασία, στο φαγητό, στη διασκέδαση, Όσο για το χορό που στήνεται μετά το φαγητό αυτός έχει γίνει «ντεμοντέ» για την εποχή μας. Έχει αρκετά χρόνια να στηθεί παρά τις επίμονες προσπάθειες μερικών δημοτικών κο-

μπανιών που έχουν στήσει και τις μεγαφωνικές τους εγκαταστάσεις.

Η παλαιά ανθρώπινη επικοινωνία έχει γίνει σήμερα πιο πολύ επίδειξη πλουτισμού και εγωισμού. Οι άνθρωποι δείχνουν να είναι ευτυχισμένοι με το νέο τρόπο της ζωής τους και της συμπεριφοράς τους.

Να είναι όμως στ' αλήθεια άραγε;

Σήμερα η παραμονή πέραν του τετράωρου στο χώρο του πανηγυριού είναι για πολύ λίγους. Οι άνθρωποι δείχνουν κουρασμένοι και απρόθυμοι να συνεχίσουν την παράδοση. Ίσως μετά από πολλά χρόνια δεν αποκλείεται την ημέρα του πανηγυριού να παρευρίσκεται μόνο ένας παππάς και ένας ψάλτης για το τυπικό της Θείας Λειτουργίας.

Εύχομαι η Αγία Τριάδα να φωτίσει τις νεώτερες γενιές να μην φθάσουν έως εκεί να αλωτριώσουν και να ρίξουν στη λησμονιά την παράδοσή μας γιατί τότε πραγματικά όλοι τους «θα είναι για τα πανηγύρια», που λέει και ο λαός μας.

ΦΙΛΙΠΠΑΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Φωτογραφία 1970: Ξεκούραση καταναλώνονται οι ετοιμασίες, του σπιτιού (προβέντες, πίτες, ψητά κ.λ)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Κύριε Πρόεδρε,

Η προσπάθεια που καταβάλατε μαζί με τους συνεργάτες σας και κατορθώσατε να κρατάτε σε τόσο υψηλό επίπεδο την έκδοση του δελτίου «Κουκουβίστα» είναι αξιολογική.

Παρακολουθώ όλα τα τεύχη από την αρχή της εκδόσεως του δελτίου και πάντα περιμένω τη συμπλήρωση του τριμήνου για να διαβάσω με αγάπη το επόμενο τεύχος.

Πρόκληση για τη σημερινή επιστολή, είναι τα τελευταία γεγονότα της γειτονικής μας Γιουγκοσλαβίας που έδειξαν ότι τα γεφύρια ενός τόπου δε συνδέουν μόνο δύο όχθες του εδάφους αλλά και τους ανθρώπους. Είναι σύμβολα μνήμης και η αξία τους είναι μεγάλη.

Με αυτή την αφορμή έψαξα όλες τις σελίδες του δελτίου που έχουν τυπωθεί μέχρι σήμερα και ενώ βρήκα να έχουν σημειωθεί πολλές πληροφορίες για τις βρύσες του χωριού, για τα εξωκλήσια, τα βουνά, κλπ δε βρήκα τίποτα σχετικά με τα γεφύρια που κατά καιρούς έχουν χτισθεί για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των κατοίκων.

Δε βρήκα καμιά φωτογραφία για να θαυμάσω την ομορφιά τους. Ποιοί ήταν οι επιδέξιοι μάστορες που γνώριζαν τα μυστικά και έχτισαν το Μέγα Ρέμα και τα αγκαλιασμένα από πλατάνια στους μύλους του Καραγιώργη και του Αλεξίου χωρίς τσιμέντο και σίδερα αλλά με απλές πέτρες δουλεμένες με μαεστρία. Ακόμη αν υπάρχουν θρύλοι, γύρω από αυτά όπως εκείνο που συνδέεται με το γεφύρι της Άρτας που γκρεμιζόταν το βράδυ. Έγιναν από χωριανούς μας μαστόρους ή από ομάδες Ηπειρωτών που γνώριζαν όλη την Ελλάδα και μας άφησαν τα μονότοξα και τα τρίτοξα και τα τετράτοξα γεφύρια που θα διατηρηθούν στους αιώνες.

Πιστεύω ότι οι απορίες μου που αφορούν ένα τόσο σημαντικό θέμα της ιστορίας του χωριού μας να μην παρεξηγηθούν. Το κάνω από καλή πρόθεση και από εκτίμηση στη μοναδική και εξαιρετική προσπάθειά σας που όλοι πρέπει να συμπαρασταθούμε στο πλευρό σας και να βοηθήσουμε το πολύτιμο έργο σας.

Φίλος σας
Παν. Γκίκας

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Το καλοκαίρι έρχεται πάλι. Όλοι μας προετοιμαζόμαστε για διακοπές. Θα πάμε στις παραλίες και τις ακρογιαλιές και θα καταλήξουμε στην Κουκουβίστα. Γιατί είμαστε παιδιά ενός χωριού. Είναι ο τόπος μας, μ' αυτόν συνδεθήκαμε. Είναι το χώμα που πρωτοπατήσαμε. Ο τόπος αυτός μας περιμένει για να ζωντανέψει. Να κινηθούν τα μαγαζιά. Να πουλήσουν τα λιγоста προϊόντα τους οι μόνιμοι κάτοικοι.

Έχουμε όλοι μας όμως υποχρέωση να ανασκομπήσουμε να καθαρίσουμε τα σκουπίδια, να περιποιηθούμε τις αυλές μας, να δείξουμε την ευγένειά μας στους επισκέπτες.

Τα καταστήματα (ο Βλάχος, ο Σκούφος, ο Τσίγας) πρέπει να είναι καθαρά και να υπηρετούν τους πελάτες με χαμόγελο και να δείχνουν έναν ημερινό τρόπο συμπεριφοράς.

Δυστυχώς μέχρι τώρα που γράφονται οι σελίδες του δελτίου ο Ε.Ο.Τ. δεν έχει αποφασίσει πότε θα αρχίσουν οι εργασίες μετατροπής του κτιρίου του παλιού Σχολείου και δεν έχουν πραγματοποιήσει τις εκδηλώσεις του καλοκαιριού. Σύντομα όμως θα ανακοινωθούν.

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ

Κάθε χρόνο στο τεύχος Απριλίου - Ιουνίου συνηθίζουμε ένθερμα στους φίλους και χωριανούς να περάσουν το καλοκαίρι με ένα βιβλίο στο χέρι. Τα βιβλία της βιβλιοθήκης του χωριού είναι επλεγμένα, υψηλής ποιότητας, σοβαρών συνειδητών συγγραφέων. Αξίζει να τα διαβάσουμε. Τα μέλη του τοπικού Συμβουλίου και του Συνδέσμου είναι πρόθυμα να σας διευκολύνουν στην επιλογή και το δανισμό.

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΣ ΔΗΜΟΣ

«ΓΡΑΒΙΑΣ»

Άρχισε ήδη από 1η Ιανουαρίου 1999 η εφαρμογή του νέου συστήματος Αυτοδιοίκησης με την ονομασία «Καποδιστρία».

Η Κοινότητά μας Καλοσκοπή όπως είναι γνωστό υπάγεται τώρα στο Δήμο Γραβιάς μαζί με άλλες επτά (Μαριολάτα - Γραβιά - Βάριανη - Καστέλλια - Αποστόλια - Οινόχωρι - Σκλήθρο - Καλοσκοπή).

Σ' αυτή τη συνένωση έχουμε το προνόμιο μαζί με το Οινόχωρι και το Σκλήθρο να είμαστε οι ορεινότεροι και οι περισσότερο απομακρυσμένοι από την έδρα του Δήμου.

Τα συμφέροντα του Δήμου συνολικά θα αφορούν βέβαια όλες τις Κοινότητες, όμως οι ανάγκες των ορεινών χωριών είναι πάντοτε αυξημένες, λόγω των ιδιαιτεροτήτων των ορεινών οικισμών.

Τα τρία αυτά ορεινά χωριά με πλήθος προβλημάτων, διαθέτουν μόνο δύο Δημαρχιακούς Συμβούλους σε σύνολο 15 και αυτό δημιουργεί στους κατοίκους τους μια ανασφάλεια για την τύχη των προβλημάτων τους.

Ελπίζουμε ότι στις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου θα επικρατήσει πνεύμα κατανόησης των ξεχωριστών αναγκών των ορεινών χωριών και στις αποφάσεις που θα παίρνονται θα πρυτανεύει πνεύμα λογικής και συμπαθείας γι' αυτά τα χωριά που η φωνή τους θα είναι αδύναμη.

Εξ άλλου ο Δήμαρχος κ. Χριστοδούλου ο οποίος διακρίνεται για την ευαισθησία του στα προβλήματα των ορεινών και όπως μας έχει τουλάχιστον βεβαιώσει, θα προσεξει ιδιαιτέρως αυτά τα χωριά και θα κρατήσει το λόγο του. ΙΔΩΜΕΝ.

ΓΟΝΙΜΕΣ ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ

Η παρουσία όλου σχεδόν του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου στο χωριό, για την γιορτή της Αγίας Τριάδας, μας έδωσε την ευκαιρία να συνεργασθούμε με τους πέντε συμβούλους του κοινοτικού μας Συμβουλίου:

- Ι. Αποστολόπουλο, - Ν. Γεωργίου, - Γ. Αυγερινό, - Γ. Μώρη, - Γ. Κυριαζή

Στους συμβούλους μας εκφράσαμε τη χαρά μας που είδαμε καθαρό και περιποιημένο το χωριό τόσο τις μέρες του Πάσχα όσο και τις μέρες του πανηγυριού της Αγίας Τριάδας. Τονίστηκε μάλιστα η φροντίδα που κατέβαλε ο πρόεδρος Ιωάννης Αποστολόπουλος για να είναι καθαρός ο χώρος της Αγίας Τριάδας ώστε οι πανηγυριώτες να εξυπηρετηθούν κατά την εκπλήρωση των θρησκευτικών τους καθηκόντων, αλλά και να χαρούν την ομορφιά του τοπίου.

Επίσης ευχαριστήσαμε το Κοινοτικό Συμβούλιο για την περιποίηση του Νεκροταφείου και την τοποθέτηση αυτόματου ποτισμού στα δέντρα της πλατείας.

Σε συναντήσεις που έγιναν στο κοινοτικό μας κατάστημα διαπιστώθηκε η φιλική ατμόσφαιρα που επικρατεί μεταξύ των συμβούλων, αλλά και η διάθεση να εργασθούν για το καλό του χωριού και να συνεργασθούμε όλοι μας

Συζητήθηκαν οι ελλείψεις και οι ανάγκες του χωριού και ειδικότερα τα έργα που έχουν προϋπολογισθεί και για τα οποία υπάρχουν σχετικές πιστώσεις, όπως:

- Συντήρηση, και επέκταση δικτύου ύδρευσης.
- Ασφαλτόστρωση και συντήρηση Κοινοτ. οδών κ.λ.π.

Πλην όμως δεν προχωρεί η εκτέλεσή τους γιατί δεν υπάρχουν σχετικές μελέτες από τις τεχνικές υπηρεσίες της Νομαρχίας (πληροφορία Ευθ. Μαθαίου), μιά εκρεμότητα που ο «Καποδίστριας» δεν μπόρεσε ακόμη να καλύψει.

Ελπίδες όμως πως το θέμα θα λυθεί σύντομα, μας έδωσε ο Δήμαρχος μας Δημ. Χριστοδούλου που φροντίζει να δημιουργήσει Τεχνικό Γραφείο στο Δήμο που θα εξυπηρετεί τις βασικές αυτές ανάγκες.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

Με ενέργειες του βουλευτή Φωκίδας ΔΗΜΗΤΡΗ ΘΑΝΟΥ επιχορηγήθηκε ο Σύνδεσμός μας με το ποσό των δραχ. 500.000.

Είναι η δεύτερη φορά μέσα στο 1999 που ο εκλεκτός μας βουλευτής συνδράμει το Σύνδεσμό μας.

Τον ευχαριστούμε θερμά.

ΔΕΘΗΚΑΝ ΣΕ ΤΟΜΟΥΣ

Τα τεύχη του δελτίου μας που έχουν κυκλοφορήσει από τον αριθμό 1 - 99 δέθηκαν σε τρεις τόμους και αποτελούν ένα μνημειώδες έργο που πρέπει να υπάρχει σε κάθε σπίτι.

Όποιος ενδιαφέρεται μπορεί να μας παραγγείλει για να τον προμηθεύσουμε.

Τιμή διάθεσης κάθε τόμου δραχ. 20.000.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Με απόφαση της Μητροπόλεως Φωκίδας για το τρέχον έτος μέλη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου ορίστηκαν οι παρακάτω:

- Γεώργιος Χαραλάμπους του Ευθυμίου
- Νικόλαος Χαμηλός του Βασιλείου
- Ανδρέας Δανιήλ του Γεωργίου

Για όλα τα θέματα της Εκκλησίας είναι αρμόδιο το παραπάνω Συμβούλιο και σ' αυτό θα πρέπει να απευθυνόμαστε για όποια σχέση μας αφορά με την Εκκλησία.

Εν τω μεταξύ πάλι με απόφαση της Μητροπόλεως ωρίσθηκε στο χωριό να λειτουργεί τρεις Κυριακές το μήνα ο ιερέας Γιάννης Φατούρος από τη Λαμία και μια Κυριακή ο χωριανός ιερέας Ιωάννης Λευκαδίτης που όπως γνωρίζουμε έδρα του είναι το Παλιοχώρι Φθιώτιδος.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΛΕΖΑΝΤΑΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

(Φωτογραφία Κατσανιωταίοι, τεύχος 111, σελ. 252)

Παρακαλώ για μια διόρθωση και για να αποκαταστήσω τη σωστή μετάφραση:

Το αγγλικό κείμενο, κάτω απ' τη φωτογραφία είναι σωστό - το ελληνικό όμως εντελώς λάθος.

«Από την οικογένεια των Κατσανιωταίων (Cararas) επιστρέφουν ως νοσταλγοί στην Ελλάδα από το Seattle το 1947. Απεικονίζονται: μπροστά η Κική και η μητέρα της Νένα (σήμερα 96 ετών). Στη δεύτερη σειρά στο μέσον ο Γεώργιος Κατσανιώτης με την κόρη του Ευθυμία, αριστερά και το γιό του Νίκο δεξιά».

(Έχουν αποβιώσει ο Γεώργιος και ο Νικόλαος Κατσανιώτης).

Ευχαριστώ
Τζένη Κατσανιώτη

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

- Γραμμένοι:	437
- Ψηφίσαντες:	265
- Άκυρα-Λευκά:	7
- Έγκυρα:	256

Έλαβαν:

- ΠΑΣΟΚ:	98
- Ν. ΔΗΜ.:	75
- Κ.Κ.Ε.:	21
- Συνασπισμός:	9
- ΔΗΚΚΙ:	25
- ΜΑΝΟΣ:	10
- ΛΟΙΠΟΙ:	20

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΑΣ ΖΩΗ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Ο Γιάννης και η Βασιλική Φιλ. Τριανταφύλλου απέκτησαν το πρώτο τους αγοράκι.

- Ο Γιώργος και η Αλέκα Καλογήρου απέκτησαν τη δεύτερη κόρη τους.

Να ζήσουν τα νεογέννητα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Ο Νίκος Γεωργ. Κολλέρης και η σύζυγός του Αγγελική βάπτισαν την κόρη τους στις 6/6/1999 και της έδωσαν το όνομα της γιαγιάς Ιωάννα.

Η βάπτισμα έγινε στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Κολωνού και ακολούθησε πλούσια δεξίωση στο εξοχικό κέντρο πλατανάκια στην Ανακασιά.

- Την Κυριακή 23.5.1999 ο Δημήτρης και η Βαγγελιώ Μπουρτζάλα βάπτισαν το αγοράκι τους στο μοναστήρι του Αγίου Βλάσση πάνω από τη Στυλίδα και του έδωσαν το όνομα Ηλίας - Μάριος.

- Ο Αχιλλέας και η Ηρώ Κακαράτζα βάπτισαν στις 15/5/1999 το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα Γιώργος.

- Στις 22 Μαΐου τρ. ετ. στην Εκκλησία της Αγίας Μαρίας στην Εκάλη ο Γιάννης και η Πόλυ Κανατά (Καραγιάννη) βάπτισαν την κόρη τους και της έδωσαν το όνομα Ευγενία.

Να ζήσουν τα νεοφώτιστα.

ΓΑΜΟΙ

- Στις 12 Ιουνίου 1999 ο δικηγόρος στο Los Angeles Αθανάσιος Ευθ. Μαλεβίσης (εξάδελφος του Προέδρου μας) πάντρεψε την κόρη του Romilly.

Ο γάμος έγινε στη Santa Barbara στην Καλιφόρνια όπου ακολούθησε μεγάλη δεξίωση.

- Στις 11 Απριλίου 1999 στον Ιερό Ναό Αγ. Φανερωμένης Χολαργού έγιναν οι γάμοι της Χριστίνας Ιωάννη Βλάχου με το Σταύρο Καπέτα.

- Στις 15 Μαΐου 1999 στον Άγιο Δημήτριο Λαμίας έγιναν οι γάμοι

της Χρυσούλας Μώρη (κόρη Τάκη Μαλαμούλη) με τον Βασίλη Σύρο. Να ζήσουν οι νιοπαντριοί

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΕΞΗΣ

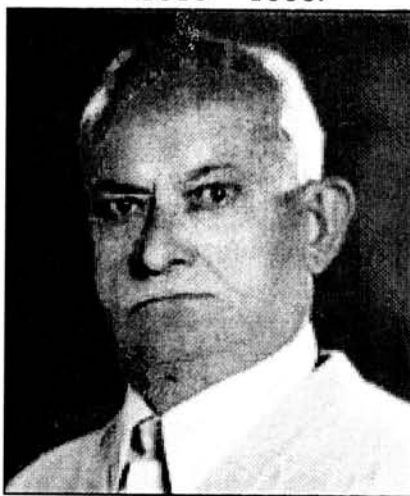
(1917 - 1999)

- Στις 3 Μαρτίου 1999 απεβίωσε και ενταφιάστηκε στο Νεκροταφείο Καλλιθέας ο Θεόδωρος Φέξης.

Ο αποβιώσας είχε γεννηθεί το 1917 στη Ζάκυνθο και είχε παντρευθεί με την χωριανή μας Ευθυμία Τχόχλα (Σαφλιά) με την οποία είχε αποκτήσει ένα γιό, ο οποίος με τη σειρά του, του χάρισε ένα χαριτωμένο εγγονό. Στη μνήμη του ο γιός του Ιωάννης μας πρόσφερε δρχ. 10.000.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

(1915 - 1999)

- Στις 20/2/1999 απεβίωσε ο Γεωργ. Κυριαζής του Παναγ. (Χαρατοής). Ο αξέχαστος Γιώργος είχε γεννηθεί στο χωριό και εδώ στην Αθήνα σταδιοδρόμησε ως γαλακτοπώλης.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΤΟΜΑΡΑΣ

1902 - 1974)

Συμπληρώθηκαν 25 χρόνια από το θάνατο του Ευθυμίου Τομαρά, που είχε γεννηθεί το 1902 στο χωριό. Παντρεύτηκε την Αγορια-

ντίσσα Γαρυφαλλιά Πανάγου με την οποία απέκτησε τρεις κόρες, Ζωή, Λελούδα, Γεωργία.

Η κόρη του Γεωργία στις 30.5.1999 μετέφερε τα οστά του στο οστεοφυλάκειο Καλοσκοπής και τέλεσε μνημόσυνο στον Άγιο Γεώργιο και αρτοκλασία στην Αγία Τριάδα.

ΛΕΜΟΝΙΑ Δ. ΜΩΡΗ

(1919 - 1999)

Στις 14.6.1999 απεβίωσε και κηδεύτηκε στη Λαμία η χωριανή μας Λεμονιά Δημ. Μώρη.

Η εκλιπούσα είχε γεννηθεί στη Λαμία και είχε παντρευτεί το Δημ. Ευθ. Μώρη (Κατσιάνη) με τον οποίο απέκτησε πέντε αγόρια

και μια κόρη. Είχε δείξει μεγάλη στοργή κατά τη διάρκεια του βίου της στην ανατροφή και διαπαιδαγώγηση των παιδιών της και φεύγοντας άφησε 13 εγγόνια και 4 δισέγγονα. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Λαμίας που τη σκέπασε το απόγευμα της 15/6/1999 παρουσία μεγάλου αριθμού χωριανών, συγγενών και φίλων.

ΤΑΚΗΣ Ε. ΠΑΠΑΤΑΞΙΑΡΧΟΥ

(1929 - 1999)

Στις 22 Φεβρουαρίου 1999 απεβίωσε στην Αθήνα ύστερα από μακροχρόνια ασθένεια και κηδεύτηκε στη Γραβιά ο Ταξίαρχος του Πυροσβεστικού Σώματος Τάκης Παπαταξιάρχου. Ο αξέχα-

στος Τάκης είχε γεννηθεί στη Γραβιά το 1929 και ήταν δευτερότοκος γιός του χωριανού μας Ευθ. Παπαταξιάρχη (Ρίτσου) που είχε εγκατασταθεί στη Γραβιά και σε όλη τη διάρκεια του βίου του υπήρξε μεγάλος συμπαραστάτης των χωριανών μας σε όλες τις υποθέσεις τους με τις υπηρεσίες της Γραβιάς. Αρετή που την έχει κληροδοτήσει και στα δυό εξαίρετα παιδιά του, Γιώργο και Τάκη.

Ο αποβιώσας ήταν παντρεμένος και πατέρας δύο παιδιών που σπούδασαν Φαρμακευτική.

Είχε σταδιοδρομήσει στην Πυροσβεστικό Σώμα και είχε αποστρατευθεί με το βαθμό του ταξιάρχου.

ΕΥΑΓΓ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

(1907 - 1999)

Πέθανε στις 31 Μαρτίου, σε ηλικία 92 ετών.

Στις 9 Μαΐου, στην επιμνημόσυνη δέηση που έκανε στην εκκλησία του του χωριού η κόρη του Γεωργία, απηύθυνε προς τους συγχωριανούς τα παρακάτω λόγια:

Σήμερα, συμπληρώνονται 40 μέρες από το θάνατο του αγαπημένου μου πατέρα. Δεν καταγόταν από το χωριό μας είχε ξεριζωθεί από τα παράλια της Μ. Ασίας, όμως η καλή του τύχη του συνέδεσε με τούτα τα χώματα. Αγάπησε πολύ το χωριό και το 'βαλε μέσα στην καρδιά του σαν νάταν η χαμένη του πατρίδα. Συνδέθηκε όμως και αγάπησε πολύ και τους ανθρώπους του, μ' εκείνη

την άδολη και ειλικρινή αγάπη που τον διέκρινε. Και όταν έχασε το συνδετικό του κρίκο με το χωριό, την αγαπημένη του γυναίκα, δεν ένωσε ούτε στιγμή ξένος κοντά σας, γιατί τότε, του δείξατε και σεις και στοργή και αγάπη, που τόσο χρειαζόταν.

Δεν ξέρω αν ποτέ σας ευχαρίστησε γι' αυτό -με τον τρόπο του, σίγουρα ναι- όμως εγώ νιώθω την ανάγκη να το κάνω. Και γι' αυτό ήρθα εδώ, για να κάνουμε μαζί αυτή την επιμνημόσυνη δέηση.

Ας πει, λοιπόν, ο καθένας σας ολόψυχα το «Θεός σχωρέστον», για ν' αναπαυθεί η ψυχούλα του, και γω, με τη σειρά μου, σας λέω ενα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ για την αγάπη

με την οποία περιβάλλατε τον πατέρα μου και γαμπρό του χωριού μας.

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΑΛΕΞΙΟΥ του ΑΓΑΠΗΤΟΥ

1927 - 1999

Στις 18/5/1999 απεβίωσε και κηδεύτηκε στο νεκροταφείο Αμαρουσίου η Χρυσ. Αλεξίου.

Η εκλιπούσα είχε γεννηθεί στην Αθήνα (3.2.1927) από οικογένεια που καταγότανε από την Κάρυστο Ευβοίας.

Με το χωριό μας συνδέθηκε ύστερα από τον γάμο της με τον χωριανό μας Αγαπητό Αλεξίου με τον οποίο απέκτησε μια κόρη τη Μόσχα Ζαμπάρα υπάλληλο του υπουργείου Συγκοινωνιών, η οποία με τη σειρά της της χάρισε

δύο εγγονάκια.

Μνημόσυνο για την ανάπαυση της ψυχής της έγινε στις 20 Ιουνίου 1999 στον ιερό Ναό Κοι-

μήσεως Θεοτόκου Αμαρουσίου.

Κατά την εκφορά της κηδείας όσο και κατά το μνημόσυνο παρακολούθησαν πάρα πολύ χωριανοί μας και Αμαρουσιώτες δείγμα της μεγάλης εκτίμησης που έχαιραν οι αδελφοί Αλεξίου στην κοινωνία μας και στην κοινωνία του Αμαρουσίου.

ΜΝΗΜΗ

ΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Στις 29 του Μάη κλείνουν 2 χρόνια από τότε που έφυγε από τη ζωή ο Γιάννης Χριστοδούλου.

Η γυναίκα του Έπη και η κόρη του Νέκα προσφέρουν στη μνήμη του Γιάννη Χριστοδούλου και της αδερφής του Θυμούλας Κόλλια:

- Για τη βιβλιοθήκη του χωριού 19 βιβλία αρχαίων τραγικών (αισχύλος Σοφοκλής - Ευριπίδης).

- 10.000 δρχ. για την αιογράφηση του Αγίου Γεωργίου.

- 10.000 δρχ. για τον Σύνδεσμο Καλοσκοπιτών Παρνασσίδος «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ».

- 5.000 δρχ. για να ψαλεί τρισάγιο στην Εκκλησία.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Την Κυριακή 20 Ιουνίου 1999 έγινε στον Άγιο Γεώργιο Καλοσκοπής το ετήσιο μνημόσυνο για την ανάπαυση της ψυχής της Γιαννίτσας Αθ. Τούμπα.

ΛΑΪΚΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Του Φοίβου Ταξιάρχη Κόλλια

Αρχίζουμε από σήμερα τη δημοσίευση κειμένων που μας έστειλε ο καταξιωμένος ηθοποιός μας Ταξιάρχης Π. Κόλλιας (Φοίβος) και που αναφέρονται σε θέματα του λαϊκού μας πολιτισμού.

Με εφόδια την αγάπη για το χωριό και την ιστορία του και με περίσσειμα καρδιάς, ο Φοίβος Ταξιάρχης συγκέντρωσε και κατέγραψε στοιχεία του λαϊκού μας πολιτισμού, σχετικά με το γλωσσικό ιδίωμα, τα παρατσούκλια, τα τοπωνύμια, τα εξωκκλήσια, τα γεφύρια και άλλα τεκμήρια της τοπικής μας ιστορίας.

Είναι μια σπουδαία προσπάθεια που αν εξαιρέσουμε τα αξιόλογα βιβλία και τις εργασίες του λαογράφου Γιώργου Χασιακού, κανένας από τους μορφωμένους μας δεν ενδιαφέρθηκε και δεν ασχολήθηκε με τη συλλογή αυτών των στοιχείων. Και υπήρχε μάλιστα μεγάλος πλούτος. Και πρέπει να ομολογήσουμε ότι υπήρχαν και σπουδαίοι λαϊκοί αφηγητικοί τύποι με γερή μνήμη από τις αρχές του αιώνα που κανένας δεν αξιοποίησε. Τώρα που χάθηκαν θρηνούμε για την πολύτιμη αξία τους. Και η απώλεια είναι μεγάλη. Παραβλέπαμε ότι με το χρόνο τα γεγονότα, τα ήθη και εθίμα αλλοιώνονται και η μνήμη εξασθενεί.

Ο Φοίβος Ταξιάρχης διαπίστωσε ότι τα πολιτιστικά είναι μια πηγή που κινδυνεύει να χαθεί και με βοήθ τη μνήμη του καθώς και τις αναμνήσεις παλαιότερων που βρίσκονται στη ζωή μας προσφέρει με υπομονή και μεράκι μοναδικές πηγές άντλησης πληροφοριών και γνωριμίας με το λαϊκό μας πολιτισμό.

Το Διοικητικό Συμβούλιο και το Δελτίο μας ευχαριστεί θερμά τον εκλεκτό μας ηθοποιό Φοίβο Ταξιάρχη γιατί με την προσπάθειά του αυτή βοηθάει να διατηρηθεί η ιστορική μνήμη της λαϊκής μας παράδοσης.

1. ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΙΑΝΑ ΙΔΙΟΛΕΚΤΙΚΑ

Συλλογή - καταγραφή λέξεων - ιδιοματισμών αποκλειστικής, - ή σχεδόν, χρήσης του χωριού Κουκουβίστα (Καλοσκοπή) και των γύρω χωριών.

Α

- **αγάνα:** η απόληξη του σταχυού, αλλά και τα λεπτά κόκκαλα του ψαριού.
- **αγανό -ος:** το εύθραυστο, το λεπτοφύες.
- **αγκούτσα:** η γκλίτσα - το ραβδί με το ξυλόγλυπτο πρόσθετο πιάστρο.
- **αγρικάω:** ακούω κάτι, αντιλαμβάνομαι.
- **αδέξα:** χωρίς δεξιότητα ή ευστροφία άτσαλα.
- **αλειψό:** ψωμί χωρίς ζύμη, πρόχειρα ψημμένο.
- **Αλωνάρης:** ο μήνας Ιούλιος (από το αλώνισμα των σταριών).
- **αναφακάς:** το μεράδι (μετ...) ή μοίρα, το θεϊκό μερτικό της μοίρας.
- **αναχαράζω:** αναμασώ, μυρηκάζω (τα γίδια κ.λ.π. αναμασούν την τροφή που παίρνουν αρπαχτά).

- **Αντριάς:** Ο μήνας Νοέμβριος (ή και μέρος του Δ/βρίου) αλλά και Ανδρέας.
- **απο(υ)σταίνω:** κουράζομαι από την επίμονη εργασία (ξαποσταίνω: το αντίθετο).
- **απ'στούμάω:** πέφτω μπρούμυτα, ηττώμαι.
- **αρμακάς:** απόθεση και συσσώρευση μικρών και μεσαίων, λιθαριών στην άκρη των χωραφιών.
- **αστοχάω:** ή (ξ-αστοχάω): ξεχνώ, λησμονώ.
- **αστρέχα:** η απορροή των βρόχινων νερών πλάϊ στο σπίτι.
- **αχάραγα:** λίγο πριν ξημερώσει, πριν χαράξει η μέρα.

Β

- **βαζούρα:** ενοχλητική οχλαγωγία, θόρυβος.
- **βαλμάς:** αυτός που έχει τ'άλογα για το αλώνισμα.
- **βαμβακέλλα:** γυναικεία (άσπρη κυρίως με λουλούδια) μαντήλα βαμβακερή, για το κοριτσίστικο δέσιμο της κεφαλής.
- **βαρκός:** έλη με κινούμενα νερά (ενίοτε επικίνδυνα).
- **βιδούρα:** γνωστό από κέδρο δοχείο για συλλογή γάλακτος και για πήξιμο γιαούρτης.
- **β(ι)ταλιά:** είδος λαγάνας, λει-

χουδιά που ψήνεται στο φούρνο με τα καρβέλια, αλλά βγαίνει νωρίτερα απ' το φούρνο και γίνεται ανάρπαστη.

- **βούθ(ου)νας:** μεγάλες ή μικρότερες εκβαθύνσεις βαθουλώματα που γίνονται από τη μακροχρόνια πτώση νερού του ποταμιού.
- **βουστίνα:** τυροκομικό προϊόν από γίδινο γάλα

Γ

- **γαλάρια:** γίδα ή προβατίνα που γεννάει (καρπερή) όχι στέρφα.
- **γανιάζω:** κλαίω πολύ, ασταμάτητα από πόνο (για τα βρέφη).
- **γγιάζω:** (μ' έγγιαξε) -με περόνιασε το κρύο, κρύωσα πολύ, βγήκα απότομα από τη ζέστη στο κρύο.
- **γεννήματα:** η σοδειά, η αγροτική συγκομιδή.
- **γέρνω:** (έγειρα) πλαγιάζω για ξεκούραση (ή ύπνο).
- **γιουρτάω:** εξορμώ προς τα πλησιέστερα κτήματα.
- **γιούρτι:** ο πιο κοντινός στο σπίτι κήπος.
- **γκεσέμι:** το πιο δυνατό αρσενικό γίδι που ηγείται του κοπαδιού.
- **γκιζεράω:** παρατηρώ περιερχόμενος (επί δραγάτη ή αγροφύ-

λακα).

- **γκλαβανή**: εσωτερικής χρήσης καταπακτή με σκέπαστρο στο πάτωμα.
- **γλίνα**: το λίπος που βγαίνει από το χοιρινό, ύστερα από επεξεργασία αλλά και ο πυκνός αργιλλώδης πηλός, που παίζαμε μ' αυτό, κάνοντας πήλινα ειδώλια.
- **γράνα**: ίσωμα χωραφιού με σχετική υγρασία.
- **γρανίδι**: ελάχιστο νερό που μόλις σχηματίζει ροή (από το υγραίνω, προφανώς).
- **γρέκ'(ι)**: μόνιμο ή πρόχειρο στέκι για ζωντανά με σκέπαστρο κυρίως έλατο ή άλλο δένδρο.
- **γρουμπούλια**: πατάτες βραστές, και όγκοι, ή ογκίδια.
- **γκριζάρι**: ξερός κλώνος ελάτου, που κόβεται και συλλέγεται για φωτιά το χειμώνα, καιγόμενο αναδίνει τη γνωστή ευωδιαστή μυρωδιά.

Δ

- **διακονεύω**: ζητιανεύω περιερχόμενος.
- **διακονιάρης**: επαίτης, περιφερόμενος, ζητούλας.
- **δραγάτης**: φύλακας των αμπελιών, (εκλέγεται από τους χωριανούς, όπως ο αγροφύλακας και ο υδρονόμος - νεροφύλακας).
- **δράκος**: το νεογέννητο αγόρι.
- **δρουμάω**: τρέχω (πολύ) παίρνω δρόμο (εδρουμ'σα).

Ζ

- **ζαβός**, ο, η: σκύλος ασυμφιλίωτος, ζωηρός όχι νυσταλέος.
- **ζαγάρι**: το εκπαιδευμένο για κυνήγι σκυλί.
- **ζαλικά** - ζαλικώνουμε: φόρτωση στη πλάτη - φορτώνουμε πολύ με σκοινί στην πλάτη.
- **ζερβά**: αριστερά, αλλά και απόσκιο όχι προσήλιο.

Θ

- **θεοδόξαρο**: ουράνιο τόξο.
- **θεριστής**: Ιούνιος μήνας.

Κ

- **καρπουζ'(ι)**: ο καρπός του καλαμποκιού κ.λ.π.
- **καστραβέτσ'(ι)**: το αγγούρι, ή το άγουρο πεπόνι όταν γίνεται σαλάτα.
- **κολέτσ'(ι)**: αυτοσχέδιο κουλούρι... κ.λ.π.
- **κολοφούσι**: ο νεος βλαστός που φυτρώνει στη ρίζα του κορμού και στους κομμένους κλώνους.
- **κακοζάκανο**: το δύστροπο και τσινιάρικο μουλάρι, αλλά και το παιδί.
- **καργιά**: καρυδιά.
- **καρέλι.....** σουγιά κρεμασμένος στο ζωνάρι ή και κολοκοτρώνης.
- **καρπούζι(ι)**: ο καρπός του καλαμποκιού μετά το ξεσπύρισμα.
- **καταή**: καταγής κατάνακρα στο φρύδι του βράχου, μετεωρίζομαι.
- **κατάραχα**: στη κορυφή της ράχης.
- **κατσ'λώνω**: ορθώνω τ' αυτιά, αιτιάζομαι, (επί γαιδάρων κυρίως).
- **κειτ(α)ζομαι**: ξαπλώνω πολύ κουρασμένος (από το κείτομαι).
- **κι' απ' εκ'** (κιαπεϊκ): κι ύστερα, κι' αποκεί κι' ύστερα.
- **κισαραμανίζω**: νυστάζω πολύ, μισκοιμάμαι όρθιος ή καθιστός.
- **κιοτεύω**, κιοτής: δειλιάζω αποθαρρύνομαι - δειλός.
- **κλάστρα**: πρώτο γάλα μετά τη γέννα, συνήθως πηίνεται δεν πίνεται.
- **κλαρώνω**: μπήγω κλάρες για την αναρρίχηση των φασολιών.
- **κλειδοπίνακο**: ξύλινο (γλυπτό γουβωτό με σκέπασμα ξύλινο επίσης σκεύος για τυρί ή εληές για το δρόμο ή το χωράφι).
- **κλωτσοτύρι**: αποβουτυρωμένο τυρί.
- **κοκκόσ(ι)α**: το ξερό καρύδι χωρίς τον πράσινο φλοιό.
- **κολέτσ'(ι)**: αυτοσχέδιο κουλούρι

ρι ψημένο στη παραστιά ή κ' στο φούρνο.

- **«κοντά»**: η ποιμενική σημασία του τοπικού αυτού επιρρήματος είναι: ασχολούμαι με το ποίμνιο ακολουθώντας το «πάω κοντά», «ήμουν κοντά».
- **κορίθια**: σταφύλια για κρασί.
- **κότσιλο**: σκουπιδάκι στο γάλα, στο φαγητό, αλλά και στο μάτι ή στο στόμα.
- **κοτσόρω**: το νεογέννητο ή το μικρό κοριτσάκι.
- **κούκνας**: έντομο (μύγα), τσιμπάει τα βοειδή και προκαλεί μαζικό πανικό, ο αρχαίος οίστρος, που τσίμπησε την Ιώ στον «Προμηθέα Δεσμώτη» του Αισχύλου.
- **κούρκ'(ου)νας**: η αρχή του τριχωτού στο σβέρκο (αν δεν τόχει ο κούρκνας δεν κατεβαίνει ψείρες - λαϊκή ρήση του χωριού για όσους δεν λούζονται - πλένονται) και μεταφορικά για όσους δεν μπορούν να προκόψουν.
- **κουρκ(ου)τό**: νοστιμιά του ταψιού, από μίγμα τριμμένης κολοκύθας, τυριού, αυγών, τραχανά, λαδιού και λίγο αλεύρι.
- **κουτουρλό**: φυτό χωρίς αναρριχώμενη κλωστή κυρίως κόκκινα φασολάκια (είδος μπαμπονοφάσουλα).
- **κραίνω** (έκρινα): μιλάω, σου απευθύνω το λόγο (αποκραίνουμαι: απαντώ).
- **κρεββάτ'(ι)**: μπαλκόνι (βεράντα) με κεραμιδοσκεπή.
- **κυπρί(-ά)**: χάλκινο κουδούνι για τα γίδια κυρίως για το γκεσέμι, αλλά και τα μουλάρια.

Λ

- **λάγιος**: το μαυρωπό πρόβατο ή γίδα.
- **λακριντι**: το κουβεντολόι, ανέμελη συζήτηση.
- **λούρα**: βεργα χλωρή (ιτιός κύρια). Με αυτήν ανάγκαζαν τα υποζύγια να βιαστούν, αλλά και επιβάλλει πειθαρχία στα παιδιά στο σχολείο... και στο σπίτι.

- **λούρος**: επιμήκης, γερή, ξεφλουδιασμένη σχετικά αβαρής κορυφή ελάτου ή άλλου δένδρου που χρησιμεύει για τίναγμα των καρυδιών το φθινόπωρο.
- **λαμπρός**: η φλόγα της φωτιάς.
- **λατσούδι**: ελάτινος κλώνος με όλα τα μικρότερα κλωνάρια που χρησιμεύει για τροφή των κοπαδιών και των οικόσιτων κατσικιών όταν χιόνιζε και δεν μπορούν να βοσκίσουν στη γη, αλλά και άλλες χρήσεις.
- **λαύρο**: φυτό σαν πουρνάρι με μεγάλα φύλλα και κόκκινα μηλαράκια (εξ ου και το λαύρο), το γνωστό «γκι» των Χριστουγεννιάτικων γιορτών.
- **λιάρα**: άσπρη κατσίκα.
- **λιαράκης**: είδος πολύ επικίνδυνου ξωτικού που «συναντούσαν» συχνά οι πρόγονοί μας «το πήδηξε ο λιαράκης το γίδι» (δηλαδή ψόφησε ανεξήγητα).
- **λιαράκια**: είδος χρωματιστών φασολιών (μπαρμπουνοφάσουλα).
- **λίχνισμα**: καθαρισμός του σταριού κ.λ.π. με την βοήθεια του ανέμου, που φυσώντας έπαιρνε τα ελαφρύ φλούδια και άχυρα, μένοντας μόνον ο καρπός.
- **λούγγα**: η εληά δίπλα στα γεννητικά όργανα (που ερεθίζεται και πονάει συχνά).
- **λούμ'(η)**: λίκνασμα, λιμνούλα.
- **λ'(υ)τάρ(ι)**: το σκοινί που δένουν από τα κέρατα ή το λαιμό την κατσίκα.

Μ'

- **μηλοκλάδ'(ι)**: μαλακτικό για να μην συγκαίονται τα βρεφη που τα περιέσφιγγαν με φασκιές, για να ισιώσουν τα πόδια παλιότερα, σε ύπνο και ξυπνιο.
- **μάγγανα**: φιλονικία, μαλλώματα, διαπληκτισμοί.
- **μαντάμ'(ι)**: είδος υδροκίνητης κατασκευής για την επεξεργασία των μάλλινων κλινοσκε-

- πασμάτων.
- **μαργώνω**: κρυώνω.
- **μαρκάλισμα**, μαρκάλος: γεννητήσια συνένωση των κατοικίδιων ζώων.
- **ματσαλάω**, μασάω άπρεπα, θορυβωδώς.
- **μελάς** το φυτικό παράσιτο των ελάτων που είναι εκλεκτή ως τροφή για ζωντανά το χειμώνα το γνωστό «ου» των Χριστουγέννων.
- **μίνια**: μία.
- **μουδιάτες**: κρασοστάφυλλο, μαύρο προς μώβ ελαφρώς υπόξινο και λίγο στυφό.
- **μούσγα**: βρεγμένος, πολύ μούσκεμα.
- **μουλαϊμ'(ι)κο**: ήμερο, καλότροπο μουλάρι, όχι τσινιάρικο.
- **μπακράτ'(ι)**: μαγειρικό μεταλλικό σκεύος με χερούλι για κρέμασμα πάνω από τη φωτιά (όπως ήταν παλιά τα τζάκια).
- **μπαμπανετσα**: νόστιμη πίττα από χυλό καλαμποκαλεύρου, τυρί κ.λ.π.
- **μπερεκέτια**: καλή σοδιά, πολλά γεννήματα.
- **μπιζέρισα**: (συναντάται στον αόριστο) εξαντλήθηκε αναζητώντας κάτι.
- **μπλάνα**: συμπαγές λασπωμένο χώμα που γίνεται με το σκάψιμο της αξίνας ή το όργωμα κυρίως στ' αργιλώδη χώματα.
- **μπλιόρα**: περυσινή κατσίκα.
- **μούλια**: εθυμικό αγροτικό γιορταστικό φαγητό στα εσόδεια της Θεοτόκου 21 Ν/βρίου με βράσιμο φασολιών (άσπρα, κόκκινα, γυφτοφάσουλα). Επίσης ρεβύθια, φακές, καλαμπόκι, σιτάρι και λίγο ρύζι.
- **μούλτσια**: τα περιβάλλοντα τον καρπό του καλαμποκιού στενόμακρα φύλλα και τα μουστάκια.
- **μπουρτάω**: επί κριαριών κ.λ.π. χτυπάω με τα κέρατα, επιτίθεμαι.
- **μώρα**: νυχτερινός πανικός και τρόμος από φαντασιώσεις που τείνουν να θεωρούνται σαν η πραγματικότητα.

Ν'

- **ντούσκο**: δενδρώδης κ.λ.π.
- **ντράλα**: ζάλη που προκαλεί ο πολύς θόρυβος ή το πολύ στην κορυφή βράχου ή δένδρου.
- **ντραλίζομαι**: ζαλίζομαι όπως παραπάνω.
- **νερόγαλα**: το νερό που απορρέει από το πηγμένο για τυρί, ή γιαούρτι, γάλα
- **νεροκράτης**, υδρονομέας υπεύθυνος για την κατανομή του νερού για πότισμα εκλέγεται όπως ο αγροφύλακας και ο δραγάτης.
- **νουματιά**: γεμιστό με εντόσθια, πράσσο, ρύζι κ.λ.π. χοιρινό έντερο ψημμένο στη γάστρα, τη δεύτερη ή τρίτη μέρα των Χριστουγέννων.
- **νταμάχ(ι)**: επίδειξη υπερβάλλοντος, ζήλου στην εργασία.
- **ντούσκο**: δενδρώδεις δρυς πυκνοφυτρωμένοι.

Ξ'

- **ξάωμα**: χειρονομία όχι δεκτή.
- **ξαμώνω**: χειρονομώ ανεπίτρεπτα.
- **ξαργού**: επιτούτου, επίτηδες.
- **ξεστρεματίζω**: εκχερσώνω, σκάβοντας, ή οργώνοντας.

Ο'

- **ογρατίζω**: προσπαθώ επίπονα, κι επίμοχα.
- **όντα**: επι ηλικίας ομήλικος (είμαστε όντα = είμαστε της ίδιας ηλικίας).

Π'

- **παλαμονίδα**: πολύ αγκαθερό φυτό.
- **παραστιά**: εστία - τζάκι.
- **παραφωτιά**: δίπλα στο τζάκι.
- **πασπαλάς**: πολύ εύγευστο παρασκεύασμα από χοιρινό κρέας, πράσσα, και τσιγαρίδες, διατηρείται και το καλοκαίρι σε κιούπια ή λαδοτενεκέδες.
- **πατάκα**: πατάτα.
- **παχνί**: φάνη που τοποθετούνται τα ξερά χόρτα για την τροφή μεγάλων ζώων.

- **πελάντρα:** ορθάνοιχτα (για την πόρτα, αλλά και το ξεκούμπωτο παντελόνι).
- **πέφτη:** ημέρα Πέμπτη.
- **πιπιδιάζω:** κουράζομαι να μιλάω (χωρίς αποτέλεσμα).
- **πλαστήρι:** επίπεδο ξύλινο σκεύος για πλάσιμο- άπλωμα φύλλου ζύμης.
- **πλάστης:** στρογγυλοποιημένο ξύλο για το άπλωμα της ζύμης.
- **(α)πλόχειρο:** ενωμένες οι φούχτες των δύο χεριών σε γουβωτό σχήμα.
- **προβέντα:** ειδικά ζυμωμένη κουλούρα για γάμους και άλλες γιορτές ή πανηγύρια.
- **πυρομάδα:** φέτες ψωμί ψημμένες στο τζάκι.

Ρ'

- **ρεβένιο:** μαύρο καλό χρώμα.

Σ'

- **σάρα:** απότομη πλάγια με σωριασμένες μεγάλες και μικρές πέτρες.
- **σερβιτσάλι:** κλύσμα.
- **σταλπουτύρι:** το τυρί της γίδας.
- **σταφιλαρμιά:** σταφύλια διατηρημένα σε κιούπι με πετιμέζι.
- **σακαή:** ασθένειες ζώων, κυρίως πληγές που δεν επουλώνονται από την τριβή του σαμαριού κ.λ.π.
- **σαλαγάω:** οδηγώ για βοσκή με φωνές το κοπάδι.
- **σερβιτσάλι:** Κλύσμα.
- **σούμπρο:** εσωτερικό του καρυδιού, ισό-μοιρο.
- **σουρλίδα:** κατηφορικός σωρός πέτρας σε πλαγιά (όπως η σαρα περίπου).
- **σούτος, α,ο:** χωρίς κέρατα πρόβατα, ή κατσίκια.
- **σοφράς:** χαμηλό στρογγύλο τραπέζι.
- **στάλος:** εκεί όπου συγκεντρώνεται για ξεμεσημέριασμα ή βράδυ το κοπάδι (σταλιάζουν).
- **στάλη:** η πρώτη στεριοποιημένη μορφή όταν πήζεται το γάλα.
- **σταλπουτύρι:** το τυρί (της γίδας),

- που βγαίνει από τη στάλη.
- **στέρφα:** οι στείρες γίδες ή πρόβατα.
- **στραβολέγκα:** το ραβδί, μαγκούρα, με την στρογγυλή χειρολαβή.
- **στραβοτζιάνης:** αυτός που έχει βλάβη στο σβέρκο.
- **στρουπινι,α:** ο κορμός ελάτου, καθαρισμένος και πελεκημένος για δοκάρια σκεπής και άλλες χρήσεις.
- **σύλλογα:** κουτσομπολιά.
- **σύρραχο:** επάλληλες κοντινές ραχούλες.

Τ'

- **ταϊνι:** γεύμα ή δείπνο.
- **ταχιά:** αύριο.
- **τελεύω-τέλεψα:** εξαντλήθηκα από την πολύ δουλειά.
- **τετράδη:** ημέρα Τετάρτη.
- **τζιανός:** σβέρκος.
- **τρά(ι)στο:** ταγάρια -ντουρβάς.
- **τραπεζονιά:** πολύ μεγάλος ξύλινος κάδος (3 μ. ύψος 1,5-2 μ. διάμετρος περίπου).
- **τρικοκιά:** πολύ αγκαθερό θαμνόδεντρο.
- **τριστείλα:** υδροκίνητη κατασκευή για κατεργασία ή πλύσιμο μάλλινων υφαντών.
- **τρυ(γ)ητής:** μήνας Σεπτέμβριος.
- **τσαπουρνιά:** είδος χαμόδεντρου με αγκάθια και μικρούς μωβ στιφούς καρπούς.
- **τσάπουρνο:** ο μώβ στρογγυλός καρπός της τσαπουρνιάς.
- **τσατμάς:** ψευδότοιχος με πήχες και σοβά για εσωτερικά χωρίσματα
- **τσινάω, -ει:** δυστροπεί και ενίοτε κλωτσάει το μούλαρι.
- **τσίπ(ου)ρα:** τα απομένοντα μετά το βράσιμο και «τράβηγμα» του μούστου στέμφυλα που χρησιμοποιούνται για να βγάλουμε το τσίπουρο.
- **τσιτσελλώνομαι:** ανοίγω ασυναίσθητα τα πόδια μπρός τη φωτιά απρεπώς, κυρίως για γυναίκες.
- **τσोकάνι:** ορειχάλκινο κουδούνι για γίδια, πρόβατα, αλλά και γαϊδάρους.
- **τσουκανάω:** κάνω κυμά το

κρέας χτυπώντας το σιγανά κι επίμονα με το σκεπάρνι.

Φ'

- **φάγαμε ψωμί:** γευματίσαμε, δειπνήσαμε (εννοείται φτωχικά αλλά νοικοκυρεμένα).
- **φασ(ου)λιά:** το φυτό που βγάζει φασόλια, αλλά και οι κλάρες που το υποβοηθούν για αναρρίχηση.
- **φ'(ι)κουλ(ι):** ξύλινο μεγάλο πηρούνι με μακρύ κοντάρι για το λίκνισμα στο αλώνι και το γύρισμα του σταριού.
- **φλέγγα:** φέτα ψωμί κυρίως φέτα καρβελιού από τη μια στην άλλη άκρη.
- **φλέσσουρα:** ξερά χόρτα και φύλλα.
- **φλέτρας:** η πεταλούδα.
- **φλετρώω:** φτερουγίζω, πετάω.
- **φ'σαλίδα:** χώμα από αποσαθρωμένη χαλκίκοπετρα, (όχι καλό για καλλιέργεια).
- **φρουξ(υ)λιά:** (ελαφροξυλιά) δενδρώδης θάμνος με ελαφρύ και εύθραστο ξύλο και αρωματικά άνθη αλλά όχι και το φύλλωμα όταν το τρίβεις.

Χ'

- **χαγιάτι:** το γνωστό στεγασμένο μπαλκόνι (ξύλινο).
- **χαλεύω:** αναζητώ, ψάχνω, γυρεύω.
- **χαρανί:** σκεύος από αλουμίνιο ή εμαγέ για μεταφορά φαγητού στο χωράφι ή αλλού με χερούλι.
- **χ'(ου)λιάρ(ι):** κουτάλι (κοχλιάριον).
- **χουιάζω:** καλώ κάποιον φωνάζοντας δυνατά.

Στο επόμενο τεύχος ακολουθούν τα προσωνύμια παρατσούκλια.

Τη μικρή αυτή εργασία αφιερώω στον αγαπητό Νίκο Δ. Μώρη για τη συνεργασία του στην «αλίευση Κουκουβιστιανών ιδιολεκτών», αλλά κύρια γιατί συνήργησε αποφασιστικά για την μετά 50 χρόνια σχεδόν επανένταξή μου στο χωριό μας του το οφείλω.

Φ. Ταξιάρχης - Κόλιας

Η ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ ΣΤΙΣ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1942

Του Φίλιππα Τριανταφύλλου

Μνήμες αλησμόνητες και βιώματα μιας γενιάς που ίσως να μην καταγραφούν ποτέ από κανέναν ιστορικό. Αυτός είναι και ο λόγος που επιβάλει σε όλους εμάς που ζήσαμε και βιώσαμε τα γεγονότα της περιόδου 1940 - 44 πριν φύγουμε από τη ζωή να τα καταγράψουμε για να μείνουν κληρονομιά στις γενιές που θα έλθουν, γιατί είναι γεγονότα που μαρτυρούν όχι μόνο ανθρωπιά, ηρωισμό και ψυχική δύναμη αλλά ακτινοβολούν και το μεγαλείο του λαού μας που δεν συμβιβάζεται και δεν διαπραγματεύεται την ελευθερία του όσο ισχυρός και αν είναι ο δυνάστης του. Με την κατάρρευση του μετώπου της Αλβανίας, τον Απρίλη του 1941 και την εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων στη χώρα μας, οι πρώτοι καλοκαιρινοί μήνες κυλούσαν για το λαό μας σε μεγάλη αβεβαιότητα για το ποιά θα είναι η μοίρα πλέον του έθνους και ποιά η βούληση και συμπεριφορά των κατοχικών στρατευμάτων στο μέλλον.

Το εθνικό μας νόμισμα, η δραχμή, είχε την συναλλαγματική της αξία και κανείς δεν υποψιαζότανε ποιές θα ήταν οι πληθωριστικές τάσεις τους επόμενους μήνες. Όπως επίσης κανείς δεν είχε προβλέψει τη μεγάλη έλλειψη τροφίμων και την πείνα που θα ακολουθούσε το χειμώνα του 41 - 42 με τα γνωστά για τους αστικούς πληθυσμούς αποτελέσματα.

Τον μήνα Μάιο - πρώτο κατοχικό μήνα οι χωροφύλακες που φρουρούσαν τις φυλακές άφησαν ελεύθερους όλους τους ποινικούς κρατούμενους.

Πολύ γρήγορα οι κατοχικές αρχές

άλλαξαν γνώμη. Βρήκαν παράνομη την απελευθέρωση των ποινικών κρατουμένων και κάναν κάποια προσπάθεια να τους ξανασυλλάβουν. Ήταν όμως πολύ αργά, οι βαρυνονήτες είχαν πάρει τα βουνά και οπλισμένοι σαν αστακοί επανέφεραν στις ορεινές περιοχές την εποχή των Νταβέληδων και των Αρβανιτάκιδων. Οι παράνομοι και με βεβαρυνμένο ποινικό μητρώο κατάδικοι πήραν

Το εκκλησάκι της Παναγίας στο χώρο της οποίας έγινε η ορκωμοσία

στα χέρια τους στις περιοχές που δρούσαν, όλες τις εξουσίες: του εισαγγελέα, του δικαστή, του αστυνόμου, του αγροφύλακα, ακόμη και του προστάτη των απόρων κορασίδων και με την απειλή του βούρδουλα και τη φοβέρα της κουμπούρας έλυναν κάθε διαφορά που αφορούσε όχι μόνο τους ίδιους αλλά και τα άτομα του συγγενικού και φιλικού τους περιβάλλοντος.

Είχαν γίνει ο φόβος και ο τρόμος των ορεινών πληθυσμών. Η εμφάνισή τους και μόνο προκαλούσε τον τρόμο με την αγριωπή όψη, τα μακριά γένια και μαλλιά ως την πλάτη, ντύσιμο

κλέφτη, ή αρματολού του 1821, με πουκαμίσια, κάλτσες, σελάχι και χάλκινα τσαπράζια με βαριές αλυσίδες κρεμασμένες στο στήθος, που σε κάθε κίνησή τους κουδούνιζαν. Στα πόδια φορούσαν τσαρούχια κεντιτά με μεγάλες μαύρες φούντες. Ακόμη και το περίφημο γιαταγάκι δεν έλειπε από την εξάρτησή τους. Μόνο ο οπλισμός ήταν σύγχρονος, αραβίδες, μάλινχερ και σφαίρες στις φυσικιοθήκες περασμένες χιαστή και στη μέση.

Άνθρωποι κλαρίτες, χωρίς καμία ιδεολογική και πολιτική γνώση και τοποθέτηση ήθελαν να προβληθούν και να επιβληθούν με το άγριο παρουσιαστικό τους αντιγράφοντας τους καπετανέους του '21, αγνοώντας παντελώς ιστορικά τα κίνητρα και τον αγώνα εκείνων που αντέγραφαν. Το βουνό της Γκιώνας με τις απάτητες κορυφές της έγινε το καταφύγιο σε πολλούς καταζητούμενους από τη χωροφυλακή πρώην ποινικούς, που είχαν φύγει από τις φυλακές. Σε μικρές ομάδες 3 - 4 ανδρών η κάθε μία δρούσαν ανεξάρτητες χωρίς καμιά ιδιαίτερη σχέση μεταξύ τους. Σιωπηρά η κάθε ομάδα εξουσίαζε και μια ορισμένη περιοχή με τα χωριά της και τους κατοίκους της. Κάτι ίδιο περίπου κάνουν και οι λύκοι οριοθετώντας την περιοχή τους για να την λυμαίνονται αυτοί και μόνο.

Μεταξύ των μικρών αυτών ομάδων συγκρούσεις δεν αναφέρθηκαν ίσως η γρήγορη παρουσία του Άρη δεν άφησε χρόνο για διενέξεις μεταξύ τους.

Στην περιοχή της Γκιώνας υπήρχαν τρεις δυναμικές ομάδες, των

Καραλιβαναίων, του Μπάφα και του Πλιατσικολούκα. Υπήρχαν όμως και πολλές άλλες με μικρότερη φήμη και δύναμη, αλλά πολύ πιο επικίνδυνες για τους κατοίκους, όχι μόνο των ορεινών αλλά και των πεδινών περιοχών. Μερικές από αυτές τις ομάδες ήταν των Αγουριδαίων, του Βλαχούτσικου, του Λενή, του Τζιαβάρα και πολλές άλλες που μου διαφεύγουν. Οι ομάδες αυτές είχαν μοναδικό στόχο το πλιάτσικο, τις ληστείες, τους φόνους και το ξεκαθάρισμα παλαιών λογαριασμών. Φαινόμενο για το οποίο δεν πρέπει να κατηγορηθούν οι τρεις προηγούμενες ομάδες. Το δυστύχημα είναι ότι ορισμένοι από τις συμμορίες των μικρών αυτών ομάδων αργότερα δεν θέλησαν να συμμορφωθούν στον όρκο που έδωσαν να είναι σύμφωνοι με τις αρχές και τις διακηρύξεις του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ και συνέχισαν την ληστρική τους συμπεριφορά, πράγμα που ανάγκασε τον Άρη να τους συλλάβει στο Μαυρολιθάρι και να τους εκτελέσει, προς γνώση και συμμόρφωση των υπολοίπων. Αυτή είναι μια άλλη ιστορία και πρέπει κάποια στιγμή να καταγραφεί για να φανεί το μεγαλείο του αρχηγού

Άρη και οι πραγματικοί σκοποί του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ.

Αυτή ήταν περιγραφικά η κατάσταση στην ορεινή Φωκίδα μέχρι το Φλεβάρη του 1942. Τα ιταλικά στρατεύματα κατοχής ελλείπει αυτοκινητόδρομοι δεν είχαν κάνει ακόμη την εμφάνισή τους και οι ορεινοί πληθυσμοί είχαν την ψευδαίσθηση ότι η κατοχή δεν τους είχε αγγίξει ακόμη. Το μόνο πράγμα που τους απασχολούσε ήταν η ανασφάλεια και η δράση των ληστοσυμμοριών καθότι η απουσία κάθε κρατικής εξουσίας είχε προ πολλού εξαφανισθεί. Ο χειμώνας του 41 - 42 ήταν από τους χειρότερους που γνώρισε η χώρα μας. Πείνα και βαρυχειμωνιά συνέβαλαν στο να χαθούν τόσοι πολλοί συνάνθρωποί μας. Τα ορεινά χωριά υπέφεραν λιγότερο από την έλλειψη τροφίμων, η ανασφάλεια όμως και η αβεβαιότητα είχε φέρει τους κατοίκους σε απόγνωση και αδιέξοδο. Από το φθινόπωρο του '41 μία νέα έξαρση εμφανίστηκε να απειλεί τους κατοίκους όχι μόνον των ορεινών χωριών αλλά και των πεδινών. Προσωπικές διαφορές και μίσση λόγω αντεκδίκησης κατέληγαν σε ψεύτικες προδοσίες στα στρατεύμα-

τα κατοχής για δήθεν απόκρυψη όπλων και πυρομαχικών. Αυτή και μόνο η μαρτυρία ήταν αρκετή να συλλαμβάνονται αθώοι άνθρωποι από τους Ιταλούς, να βασανίζονται απάνθρωπα ή να στέλνονται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Από τα μέσα του Μάρτη του '42 άρχισαν στην αρχή ψυθιριστά και σιγά - σιγά πιο θαρραλέα να μιλούν για εμφάνιση κάποιων ενόπλων ανταρτών στα βουνά της Γκιώνας. Άλλοι το πίστευαν και άλλοι το αμφισβητούσαν, όλοι όμως κάτι πρόσμεναν, το έθνος έπρεπε να σωθεί. Πίστευαν πως κάποιοι θα έπαιρναν την πρωτοβουλία και θα έβαζαν φρένο στην κατηφόρα που είχαν πάρει τα πράγματα για να σταματήσει το πλιάτσικο και η προδοσία. Κάπου - κάπου έκαναν την εμφάνισή τους αποσπάσματα χωροφυλακής με μοναδικό σκοπό να συλλάβουν τους καταζητούμενους ληστοφονόδικους. Ήταν μια μάταια προσπάθεια, ένας άσκοπος κόπος. Η άνοιξη του '42 βρήκε τους ορεινούς πληθυσμούς σε πλήρη αμηχανία βλέποντας να κατακλίζονται τα χωριά τους από εκατοντάδες πεινασμένους για να ζήσουν πουλώντας παντός

Η ομάδα των Καραλιβαναίων

είδους αγαθά για λίγες πατάτες ή φασόλια. Με το φόβο μήπως η έλλειψη τροφίμων συνεχιστεί και η πείνα μεγαλώσει οι κάτοικοι ρίχτηκαν στο ξεχέρσωμα και την καλλιέργεια και των πιο απομακρυσμένων και άγωνων χωραφιών. Πανικός και αβεβαιότητα δύο φαινόμενα που μειώνουν στο ελάχιστο το ηθικό και την αντίσταση ενός λαού για να επιβιώσει. Έτσι μη ελπίζοντας πλέον οι άνθρωποι σε καμιά βοήθεια από κρατική υπηρεσία έμειναν στο έλεος του Θεού και των ληστοσυμμοριτών.

15 Αυγούστου 1942, το μικρό εκκλησάκι της Παναγίας του χωριού Κουκουβίστα (Καλοσκοπή) που βρίσκεται στα ριζά της ελατόφυτης Γκιώνας γεμάτο ασφηκτικά από πιστούς. Τίποτα δεν προμήγευε για τα γεγονότα που θα συνέβαιναν εντός ολίγου. Ημέρα ζεστή Αυγουστιάτικη, η ώρα 10 και η λειτουργία πλησίαζε στο τέλος της, όταν μια αναταραχή σημειώθηκε στο προαύλιο του ναού από τους πιστούς που ήταν εκεί και παρακολουθούσαν τη λειτουργία. Προτού καταλάβουν οι εντός του ναού τί ακριβώς συμβαίνει, από την κύρια είσοδο εισέβαλαν μέσα στο ναό γύρω στα 15 άτομα οπλισμένα μέχρι τα δόντια με αγριωπή όψη, με μακρυνά μαλλιά και γένια και με τα φλουριά και τις αλυσίδες να κροταλίζουν από τις πουκαμίσες τους. Έμοιαζαν σαν εξωγήινοι. Οι εκκλησιαζόμενοι στη θέα αυτών των απρόσκλητων εισβολέων στο ναό για μια στιγμή πάγωσαν.

Ο παπάς και οι ψαλτάδες διέκοψαν τη λειτουργία και κοίταζαν αποσβολωμένοι τους ένοπλους «εισβολείς». Μέσα σε απόλυτη σιγή όλοι περίμεναν να δουν τί θα ακολουθήσει. Η ομάδα των ενόπλων πήγε μπροστά από την ωραία πύλη και στάθηκε σε στάση προσοχής. Ο αρχηγός, που φορούσε δερμάτινο γιλέκο με χαμηλή φωνή είπε στον ιερέα, πάτερ συνεχίστε. Θα εκκλησιαστούμε και εμείς μαζί σας. Όταν τελείωσε η λειτουργία

το λόγο πήρε ο αρχηγός της ομάδας. Με μεταλλική φωνή είπε περίπου αυτά τα λόγια:

«Συμπατριώτες και συμπατριώτισσες, μή σας φοβίζει η εδώ παρουσία μας. Η πατρίδα μας βρίσκεται υπό κατοχή και ο λαός μας κινδυνεύει, το κράτος έπαψε να υπάρχει προ πολλού και η δικαιοσύνη πέρασε στα χέρια των πλιατσικολόγων των μαυραγορητών και των προδοτών. Εμείς αποφασίσαμε να πάρουμε στα χέρια μας και με τη δικιά σας βοήθεια όλες τις εξουσίες που θα εγγυώνται την ομαλότητα και την ακεραιότητα του λαού μας. Οι άνδρες που βλέπετε σήμερα μπροστά σας είναι εκείνοι που μέχρι χθες τρομοκρατούσαν την περιοχή σας. Σήμερα, ημέρα της γιορτής της Παναγίας ήρθαν εδώ στην εκκλησία του χωριού σας να δώσουν μπροστά σας όρκο πίστωσης, πως από 'δω και στο εξής θα δώσουν ακόμη και τη ζωή τους για να περιφρουρήσουν τη ζωή και την περιουσία του λαού μας, από κάθε επιβολέα».

Και απευθυνόμενος προς τον ιερέα του είπε:

«Πάτερ όρκισέ μας».

Ακολούθησε μικρή λειτουργική τελετή και στη συνέχεια ο Άρης έδωσε μια κόλλα χαρτί στον παπά όπου ήταν γραμμένος ο όρκος να τον υπαγορεύσει. Οι άνδρες με μια φωνή επαναλάμβαναν τα λόγια του όρκου από τον ιερέα:

«Εγώ παιδί του ελληνικού λαού, ορκίζομαι ν' αγωνιστώ πιστά από τις τάξεις του ΕΛΑΣ, χύνοντας και την τελευταία ρανίδα του αίματός μου, σαν γνήσιος πατριώτης για το διώξιμο του εχθρού από τον τόπο μας, για τις ελευθερίες του λαού μας, κι ακόμα, να είμαι πιστός κι άγρυπνος φρουρός προστασίας στην περιουσία και το βίός του αγρότη».

Δέχομαι προκαταβολικά την ποινή του θανάτου αν ατιμάσω την ιδιότητά μου ως πολεμιστή του Έθνους και του Λαού και υπόσχομαι να δοξάσω και να

τιμήσω το όπλο που κρατώ και να μην το παραδόσω αν δεν ξεσκλαβωθεί η πατρίδα μου και δε γίνει ο λαός νοικοκύρης στον τόπο του».

Ήταν ο πρώτος όρκος του ΕΛΑΣ, που είχε γράψει ο Άρης Βελουχιώτης και τον οποίο έδιναν όσοι κατατάσσονταν στον ΕΛΑΣ. Αργότερα η ΠΕΕΑ έκανε ένα καινούργιο όρκο που ίσχυε ως το τέλος του αγώνα.

Στη συνέχεια ο Καραλίβανος είπε δυο λόγια που ενθάρρυναν και συγκίνησαν το εκκλησίασμα:

«Για την μέχρι σήμερα συμπεριφορά μερικών από εμάς ζητάμε από όλους σας να μας συγχωρήσετε και να πιστέψετε στον όρκο που δίνουμε σήμερα».

Την άκρα σιγή και παγωνιά από τα γενόμενα μέσα στο Ναό ανατάραξαν μονομιάς οι ζητωκραυγές και τα χειροκροτήματα των εκκλησιαζομένων.

Στη συνέχεια ένοπλοι και εκκλησιαζόμενοι έψαλαν μαζί τον Εθνικό Ύμνο.

Βγήτε έξω στο προαύλιο φώναξε ο Άρης να σας πω δυο λόγια.

Από την μια στιγμή στην άλλη μετά την ορκομοσία όλα είχαν αλλάξει. Η φοβία του κόσμου για τους ληστοφυγόδικους ξεπεράστηκε, οι άνθρωποι ξεθάρρεψαν και η συμπεριφορά τους ήταν έκδηλη στα γέλαστά τους πρόσωπα. Πίστεψαν πως κάτι θα αλλάξει πλέον στη ζωή τους και πως οι άνθρωποι αυτοί που και μόνο η αναφορά του ονόματός τους σκορπούσε το φόβο και τον τρόμο στο εξής θα γίνονταν προστάτες τους. Δεν μπορούσαν ακόμη να το πιστέψουν. Ανάμικτοι ένοπλοι και εκκλησιαζόμενοι συγκεντρώθηκαν στο προαύλιο του ναού να ακούσουν τον αρχηγό. Ο μέχρι στιγμής άγνωστος αρχηγός ανέβηκε στο σκαλοπάτι της εισόδου του ναού για να μιλήσει στους συγκεντρωμένους που ξεπερνούσαν τα 400 άτομα. Άντρας σαραντάρης, μέσου αναστήματος, γεροδεμένος με πέτσινο γιλέκο στην πλάτη με

αρματοσιά μόνο το πιστόλι του, χωρίς καδένες και φλουριά στο στήθος, με μαύρο σκούφο στο κεφαλί και γενειάδα πυκνή κατά-μαυρη με δυό μάτια που πέταγαν φωτιές και σε καθήλωναν όταν σε κοιτούσαν, χωρίς κανένα χαμόγελο να σκάει στα χείλη του, με μια γρήγορη ματιά στον περίγυρο επέβαλε απόλυτη ησυχία. Άρχισε την ομιλία του με την προσφώνηση συναγωνιστές και συναγωνίστριες.

Για πρώτη φορά αυτές οι λέξεις ακούγονταν και πολλοί δεν γνώριζαν ακόμη και την έννοιά τους. Με λόγια ξάστερα και κατανοητά ανέλυσε όλη την επικρατούσα κατάσταση της χώρας μας μετά την εισβολή των κατακτητών, την απουσία πλέον του κράτους, την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια που υπάρχει σε όλη την ελληνική επικράτεια και την μεγάλη πατριωτική απόφαση που πήραν εμπρός σε αυτό το χάος που υπάρχει μερικοί τίμιοι πατριώτες να ιδρύσουν το ΕΑΜ και τον ένοπλο στρατό του τον ΕΛΑΣ.

Στη συνέχεια ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του ΕΑΜ και ζήτησε την συμπαράσταση όλου του λαού για να επιβιώσουμε σαν Έθνος και να εκδιώξουμε τους κατακτητές της πατρίδας μας.

Επισήμανε ένα βασικό σημείο που χειροκροτήθηκε με ανακούφιση από όλους. Είπε:

«Από σήμερα και στο εξής σταματάει οριστικά το πλιάτσικο και η προδοσία στα στρατεύματα κατοχής. Ας προσέξουν καλά όσοι θα θελήσουν να παραβούν την συμβουλή μας».

Δυστυχώς μερικοί ακόμη και από τους ένοπλους ληστοφυγάδες δεν τα έλαβαν στα σοβαρά τα λόγια του Άρη και λίγο αργότερα το πλήρωσαν με την ίδια τους τη ζωή. Χωρίς χρονοτριβή ο Άρης όρισε τριμελή επιτροπή του ΕΑΜ από τους Παν. Ζούγρο, Ηλία Δανήλ και Δημ. Κόλλια. Και οι

τρεις ήταν νέοι, σοβαροί και χαίραν εκτίμησης από τους συγχωριανούς τους.

Η τριμελής αυτή επιτροπή θα ήταν πλέον η εξουσία του χωριού. Θα έλυναν όλες τις διαφορές που θα προέκυπταν μεταξύ των κατοίκων και θα είχαν τη σύνδεση με τα τμήματα του ΕΛΑΣ της περιοχής.

Η εμφάνιση ένοπλης ομάδας ανταρτών και η ορκομοσία τους στην Κουκουβίστα έγινε πολύ γρήγορα γνωστή στα ιταλικά στρατεύματα κατοχής και άρχισαν να αντιδρούν με συλλήψεις, ξυλοδαρμούς και εκτελέσεις στους κατοίκους των γύρω χωριών. Δεν πέρασε ούτε ένας μήνας και στις 9.9.42 οι Ιταλοί γνώρισαν την εκδίκηση της ομάδας που ορκίστηκε στις 15.8.42 στην Κουκουβίστα η οποία μαζί με την ομάδα της Παρνασσίδας χτύπησαν τους Ιταλούς στη Ρικά της Γκιώνας και εξόντωσαν μια ολόκληρη διμοιρία τους.

Λίγα λόγια σαν επίλογος για τους ληστοφυγόδικοι που όρκισε ο Άρης το 15 Αύγουστο του 1942 στην Κουκουβίστα. Όλοι τους τήρησαν πιστά τον όρκο που έδωσαν μέσα στο εκκλησάκι της Παναγίας. Μέσα από τις γραμμές του ΕΛΑΣ σε ελάχιστο χρόνο άλλαζαν, έγιναν άλλοι άνθρωποι, αγαπητοί, υπεύθυνοι και ακεραίοι. Ανέλαβαν ηγετικές θέσεις ως καπετανέοι σε τάγματα και συντάγματα του ΕΛΑΣ και έδειξαν σπάνιο ηρωισμό και αυτοθυσία. Έγιναν κήρυκες και παράδειγμα ηθικής και νομιμότητας.

Ο ίδιος ο Καραλίδης σαν καπετάνιος του Αρχηγείου Λοκρίδας του ΕΛΑΣ τραυματίστηκε βαριά σε επίθεση που έγινε σε γερμανικό πλοίο στα Καμμένα Βούρλα και παρ' όλο να χάσει την ίδια του τη ζωή. Χαρακτηριστικό της μεταστροφής των ανθρώπων αυτών της παρανομίας σε αγωνιστές με ιδεολογική και πολιτική τοποθέτηση και με την ενεργό συμμετοχή τους στον αγώνα της

εθνικής μας αντίστασης 41 - 44 μέσα από τις γραμμές του ΕΛΑΣ, του ηρωισμού και της αυτοθυσίας που έδειξαν είναι και το γεγονός ότι σχεδόν κανείς τους δεν επέζησε μέχρι τελους. Άλλοι έπεσαν από εχθρικό και άλλοι από αδελφικό βόλι.

Οι τρεις μεγάλοι στην παρανομία και κατόπιν στον ΕΛΑΣ, ο Μπάφας και ο Πολύχρονος Θεοχάρης εφονεύθησαν στα Δεκεμβριανά το '44, ο δε Καραλίδης από χωροφύλακες πριν ακόμη ξεσπάσει ο εμφύλιος. Δυστυχώς αυτή ήταν η μοίρα εκείνων που αντέταξαν τα στήθη τους και αντιστάθηκαν στους εισβολείς της πατρίδας μας που θέλησαν με τη βία να επιβάλουν τη φασιστική τους κυριαρχία στο λαό μας. Εμείς έχουμε χρέος ιερό να τιμούμε με ευλάβεια και σεβασμό τη μνήμη τους. Ο λαός μας δεν θα ξεχάσει ποτέ την προσφορά τους προς την πατρίδα. Αιώνια η μνήμη τους.

Υ.Γ. Μια και καταγράφουμε ιστορία πρέπει να αναφέρω ότι ο πρώτος που μπήκε στο στόχαστρο των ιταλικών στρατευμάτων κατοχής για την ορκομοσία της ομάδας των Καραλιβιναίων ήταν ο ιερέας του χωριού Κουκουβίστας (Καλοσκοπής) Μιλτιάδης Κυριαζής (Παπαμίλτος) που τους όρκισε. Του κάψανε το καινούργιο φτιαγμένο σπίτι του (ήταν και το πρώτο κάψιμο σπιτιού στο Νομό Φωκίδας για αντίποινα από τα στρατεύματα κατοχής) και τον ίδιο τον επικήρυξαν, γεγονός που ανάγκασε τον νεαρό τότε Παπαμίλτο να ξυριστεί και να αποβάλει το ράσο για να μην είναι εύκολη η σύλληψή του και τρεις μήνες μετά το κάψιμο του σπιτιού του και για να γλυτώσει τη σύλληψη και ίσως και την εκτέλεση εντάχθηκε στις πρώτες ομάδες του ΕΛΑΣ φορώντας το ιερατικό ράσο κατόπιν επιθυμίας του Άρη για καθαρά εθνικούς και πατριωτικούς λόγους.

Φ. Τ.

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑ

Με αφορμή την παρουσία μας στην εκδήλωση του εορτασμού της επετείου της Μάχης της Γραβιάς και των εγκαίνιων ανέγερσης του Χανίου της Γραβιάς η Ομοσπονδία Συλλόγων Β.Α. Παρνασσίδας οργάνωσε διήμερη εκδρομή στα χωριά της δικαιοσύνης της. Παρόντες ο πρόεδρος Γεώργιος Πουρνάρας, ο γραμματέας Γεώργιος Χαμηλός και πολλά μέλη Συλλόγων (Βανδώρου, Κόλλιας, Μαλεβίτης, Τούμπας, Γιαννόπουλος κ.λ.π.).

Η διαδρομή αυτή την εποχή μέσα από τις καταπράσινες πλαγιές των πλατύφυλλων δασών έδειξε ότι η Παρνασσίδα έχει τον τρόπο της να επιβάλει την ανοιξιάτικη ομορφιά μέσα από τους κυματισμούς και τα αρώματα των σπάρτων με τους ανθεκτικούς θλαστούς που άλλοτε τα χρησιμοποιούσαμε για δέσιμο δεμάτων ακόμη και για κατασκευή πλεκτών αντικειμένων.

Μας προσφέρθηκαν αναψυκτικά και τσίπουρο στην Κουκουβίστα, γευματίσαμε στο Μαυρολιθάρι και μας πρόσφεραν πίτα και γαλακτομπούρεκο οι γυναίκες του Λαογραφικού Ομίλου Καστριώτισσας και μας έδειξαν τα σπάνια αντικείμενα του μικρού Λαογραφικού τους Μουσείου.

Συντροφιά με τα νερά του Μόρνου που γάργαρα κυλούν και ξεδιψούν την κουρασμένη πρωτεύουσα φτάσαμε στον Αθανάσιο Διάκο (Άνω Μουσουνίτσα), όπου και διανυκτερεύσαμε και μας δόθηκε η ευκαιρία να θαυμάσουμε τα έργα της Αδελφότητας.

Αλλά και η αναφορά στην ιστορία ή στις μνήμες του παρελθόντος της περιοχής δεν έλειψε.

Για τα ερείπια των πέντε αρχαίων Δωρικών πόλεων και ακροπόλεων (ΒΟΙΟΥ ή Βοίου - Κυτίνιου ή Κυτίνου - ο,η Ερινεός - Η Πίνδος - Η Δρυόπη), μίλησαν οι Πουρνάρας - Αρβανίτης. Για μυθολογία (Μαλεβίτης), για νεώτερη ιστορία (Βανδώρου), για οικογενειακό βίο (Τούμπας).

Οι προσκυνητές στην πλατία του Μαυρολιθαρίου

Την Κυριακή 16.5.1999 είμασταν παρόντες στη Γραβιά όπου ο νεοσύστατος Δήμος και με την παρουσία και του προέδρου της Δημοκρατίας εόρτασε την επέτειο της Μάχης της Γραβιάς και έγιναν τα εγκαίνια της αναστήλωσης του Χανίου.

Η παραδοσιακή βόλτα στην Παρνασσίδα συνεχίστηκε και το απόγευμα της Κυριακής (16.5.99) μας δέ-

χτηκαν στους Δελφούς οι γυναίκες του Συλλόγου «Δελφοί», που με την ευκαιρία της ένταξης του Συλλόγου στην αγκαλιά της Ομοσπονδίας, μας ξενάγησαν στο σπίτι της Εύας και Αγγελού Σικελιανού και μας πρόσφεραν καφέ και γλυκίσματα δικιάς τους παραγωγής.

Ήταν μια όμορφη εκδρομή, μιάς φιλικής συντροφιάς μελών της Ομοσπονδίας, ένα αγνό προσκύνημα μέσα στην ολάνθιστη αυτή την εποχή Παρνασσίδα.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η Ιωάννα Γληγόρη (κόρη της Μαρίας Ι. Τούμπα-Κωστάκου Ν. Μακρη) είναι Φοιτήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου. Η Σχολή της στο μάθημα πολιτιστική ανάπτυξη της ανέθεσε την κατάρτιση εργασίας με θέμα σχετικό με πολιτιστικό περιεχόμενο.

Η Γιάννα επέλεξε το Σύνδεσμό μας. Περιέγραψε τη νομική του μορφή, τις δραστηριότητές του, το πνεύμα συλλογικότητας που διακατέχει τα μέλη, το χαρακτήρα της συλλογικότητας και πολλές σχετικές πληροφορίες.

Συγχαρητήρια Γιάννα για την επιλογή και πάντα ευχές για καλή πρόοδο.

ΟΙ ΔΡΑΓΑΤΕΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΑ «ΤΥΧΕΡΑ» ΤΟΥΣ

Γράφει ο Φάνης Λευκαδίτης

Δραγάτες, στο χωριό μας να φυλάνε τ' αμπέλια, όταν ωρίμαζαν τα σταφύλια, η Κοινότητα έβαζε δύο.

Εκείνος που έφτιαχνε τη δραγασία του στη ράχη της «Κατ' ράχης» ώστε να μπορεί να ελέγχει ένα γύρω του την περιοχή έως απέναντι στον Μαύρο τον κάμπο, την Πόκρη και μέχρι τα Τρανά Πλατάνια, έπρεπε να παρατηρεί και τ' αμπέλια της περιφέρειας του συναδέλφου του που βρίσκονταν απέναντι από το ποτάμι, τα «Κούτσουρα», Δραμπάλες, Σμίξη κ.λ.π. τα οποία εκείνος από τον Παλιό Σταυρό που στέριωνε τη δική του δραγασία δε μπορούσε να δει.

Άλλωστε η δική του έκταση ήταν πιο μεγάλη. Απλωνόταν από τον Αι-Νικόλα μέχρι την Τούρλα - Καλύβια έως κάτω στ' «Μάκρ' τα χωριάφια» (Λιθόπυργο) ήταν υποχρεωμένος να προσέχει και τ' αμπέλια στις Πλάκες και στον Παλιόσταλο τα οποία δεν φαίνονταν από τη δραγασία της Κατ' ράχης. Όλες αυτές οι κατακόρυφες γόνιμες πλαγιές που τις διασχίζουν οι δύο τεράστιες, όσο κι απόκρημνες ρεματιές που χωρίζουν τις παραπάνω περιοχές έφτιαχναν σταφύλια πολύ γλυκά, και άφθονα.

Τα καλοδουλεμένα από έμπειρα χέρια κλήματα αποζημίωναν τους κόπους και τους μόχθους των ξωμάχων μας.

Αυτό μας λέει και το λαϊκό γνωμικό: «*Βάλε νιούς και σκάψε με, γέρους και κλάδεψέ με*». Ή καλύτερα: «*Το κλήμα θέλει κλάδεμα ν' ανθίσει να καρπίσει και το κορίτσι φίλημα για να σε αγαπήσει*».

Το προβάδισμα στην ποιότητα το είχαν τα ηλιόλουστα Καλύβια και η Τούρλα. Η παραγωγή κρασιού ήταν αρκετά μεγάλη. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που πωλούσαν απ' αυτό το νόμα του Θεού.

Οι δραγασιές οι οποίες στήνονταν επάνω στη ράχη, είχαν ύψος 3 - 3 1/2 μέτρα ώστε να παρατηρούν όσο το δυνατόν περισσότερα από τα παραποτάμια αμπέλια και οι οποίες θύμιζαν παρατηρητήρια προκεχωρημένων φυλακίων σε ζώνη επιχειρήσεων.

Η θητεία των δραγατών ήταν 2 - 2 1/2 μήνες. Οι δραγάτες κρατούσαν πάντα όπλο κυνηγετικό. Πολλές φορές για εκφοβισμό, έρριχναν και καμιά ντουφεκιά.

Αν συλλάμβαναν κανέναν, ή κάποια να κόβει σταφύλια από τα ξένα αμπέλια, εκτός από τη μήνυση που θα του υποβαλλόταν, θα τον ξεφτίλιζαν κιόλας δημοσίως. Θα τον έφερναν δεμένον, ή δεμένη, αν τύχαινε να είναι γυναίκα, στα μαγαζιά τα οποία τότε ήταν πάντα γεμάτα. Με την απειλή του άγραφου αυτού νόμου κατάφερναν δύο

άνθρωποι να φυλάνε απ' άκρη σ' άκρη τ' αμπέλια, πολλά από τα οποία ήταν τελείως αθέατα από τις δραγασιές τους. Όπως εκείνα στα γούπατα, ή στις όχθες των δύο χειμάρρων, το βάθος των οποίων, είναι ίσως, μεγαλύτερο από εκείνο της περιλάλητης χαράδρας του Βίκου.

Τα σταφύλια που κρεμόντουσαν σαν κουτάβια από τα κλήματα στις απόμερες αυτές τοποθεσίες δεν τολμούσε να τ' αγγίξει κανένας.

Κι όπως λέει ο λαός μας: «*Ο φόβος φυλάει τα έρμα*».

Ο σκληρός και άτεγκτος νόμος δεν ίσχυε φυσικά για το δραγάτη ο οποίος όταν εντόπιζε σταφύλια της αρεσκείας του τα έκοβε σύρριζα από το κλήμα με το μαχαίρι για να φιλεύει εκείνους που επισκέπτονταν τη δραγασία του. Ξεχωριστή εκτίμηση, διαφέροντας από κείνη προς τον αγροφύλακα ή τον υδρονόμο, έτρεφε ο κόσμος προς το δραγάτη.

Κάθε Κυριακή ή επίσημη γιορτή, όλο και κάποιος θα του πήγαινε φαγητό και μία μπουκάλια κρασί στη δραγασία του για να του προσέχει τ' αμπέλια.

Τα παλιά χρόνια στην Κατ' ράχη δραγάτης ήταν ο μπάρμπα Κώστας. Θα ήταν τότε ίσαμε 48-50 χρονών. Άντρας εύρωστος και καλοσυνάτος.

Μεγάλη αδυναμία είχε ο αθεόφοβος στο γυναικείο φύλο και προπαντός στις χήρες, ή και στις ζωντοχήρες ακόμα. Φυσικά δεν περιφρονούσε και τις άλλες.

Ένα Κυριακάτικο γιόμα ροβόλησε τον κατήφορο προς την δραγασία του μια τριαντάχρονη μαυροφορεμένη γυναίκα. Ήταν μια ροδοκόκκινη γυναικάρα με προτεταμένα στήθη, σωστός πειρασμός.

Επικρατούσε απόλυτη ησυχία. Μόνο τα πουλιά ακούγονταν στις συκιές που τσίριζαν τρώγοντας τα γενομένα σύκα.

Αγρικώνας ο μπάρμπα-Κώστας την όμορφη γυναίκα με το ταγάρι της στον ώμο και το «χαρανί» στα χέρια, έτριβε τα χέρια του από τη χαρά του. Με το αετίσιο βλέμμα του καμάρωνε το λυγρό κορμί της. Φτάνοντας στη δραγασία του, σκουπίζοντας με την παλάμη της τον ιδρώτα της, του φώναξε:

- Μπάρμπα-Κώστα... εδώ είσαι; Και κείνος προσποιούμενος τον κοιμισμένο πετάχτηκε σαν ελατήριο επάνω.

- Εδώ είμαι μανάρι μ'... Μη στεκεσαι αυτού, έλα απάνω...

- Σου αφήνω εδώ στον πάτο στη σκάλα το τράσιτο. Έχω μέσα ζεστό ψωμί, τυρόπιττα και μια μπουκάλια καλό κρασί. Στο χαρανί σου έχω κοτό-

πουλο με φασολάκια. Φάε ώσπου να γυρίσω. Εγώ θα πεταχτώ μέχρι τ' αμπέλι μ'...

- Τί είναι αυτά που μου λές μπιρμπίλω μ'... Ανέβα στ' δραγασιά να κ'βεντιάσουμε να σε φ'λέψω κι όλες καλά και διαλεχτά σταφύλια κι παραγενομένα άσπρα και κόκκινα σύκα. Ακόμα δεν ήρθες πας να φύγεις; Έλα απάν' να πάρεις κι αέρα. Έχει άπλα η δραγασιά θα χωρέσουμε κι οι δυό.

- Δε μπορώ μπάρμπα-Κώστα ντραλίζουμε. Άσε που μπορεί να με ιδεί και κανένας και γίνω ρεζίλι...». Αυτό το τελευταίο τον ενθάρρυνε. «Έτσι είναι καλύτερα, σκέφτηκε, ο πονηρός δραγάτης. Αν ανεβεί απάνω μπορεί με τη «φασαρία μας» να κυλήσει η δραγασιά και να φτάσουμε στο ρέμα κουτροβαλώντας κι οι δυό».

- Εμ τότε νοικοκυρούλαμ' θα κατέβω ιδώ κατ' να σ' ευχαριστήσου κιόλας για τις νοστιμιές που μου έφερες.

Ο τρόπος με τον οποίο διάλεξε ο μπάρμπα-Κώστας να την ευχαριστήσει, εκείνη, καίτοι πηγαινε γυρεύοντας, έφερε αντιρρήσεις. Ωστόσο ο ερεθισμένος δραγάτης δεν απαγοητεύτηκε. Διέθετε όχι μόνον τόλμη αλλά και πείρα. Όλα τα κάστρα πέφτουνε, είπε με το νου του, στρατηγό ξύπνιο χρειάζονται. Και δεν έπεσε έξω. Αδυναμία μεγάλη είχε στον ποδόγυρο. Η γλώσσα του έσταζε μέλι. Η όμορφη γυναίκα τον μαγνητιζε, τον αναστάτωνε. Η συμπεριφορά του μαζί της γινόταν λεπτή και ευγενική και σε ανάλογες περιπτώσεις, όπως η παραπάνω, τρυφερή.

Αφού φάγανε το φαγητό που έφερε η προκλητική χήρα, άδειασαν όπως ήταν επόμενο και τη μπουκάλα με το κρασί και ύστερα... και κείνη δεν ήταν από πέτρα...

Σύμφωνα με το λαϊκό γνωμικό «αν δεν θέλεις ν' ακούσεις το "ζουριό" δεν πας στο μύλο». Κι έτσι πήγαν όλα κατ' ευχύν. Όπως τα λογάρισε ο ερωτομανής εκείνος δραγάτης. Η ακατάσχετη ερωτική δραστηριότητα του μπάρμπα-Κώστα κατέπληξε την ελκυστική όσο και «διψασμένη» επισκέπτριά του.

Κοντά το δειλινό κατηφόρισε προς την «Κατ'ράχη» και η Κώσταϊνα κρατώντας και κείνη φαγητό για τον προκομένο τον άντρα της. Στο μονοπάτι της αγναντερής ράχης αντάμωσε τη χήρα ν' ανεβαίνει ασθμαίνοντας ζαλικωμένη ένα καλάθι διαλεγμένα από τ' αμπέλια των χωριανών σταφύλια, και το ταγάρι της γεμάτο σύκα. Ήταν αναψοκόκκινη και αναστατωμένη. «Την έκαψαν τα κρεμμύδια» την Κώσταϊνα. «Χωριό που φαίνεται, κολαούζο δεν θέλει», είπε μέσα της.

Αφού αντάλλαξαν ένα απλό χαιρετισμό συνέχισαν τον δρόμο τους.

Τί να της έλεγε άλλωστε; Αφού δεν είδε τίποτε. Ταραγμένη έφτασε στη δραγασιά επάνω στην οποία κοιμόταν μακαρίως ο άντρας της.

- Αποκοιμήθηκες κιόλας Κώστα;

Ξαφνιασμένος από την απροσδόκητη επίσκεψη

της γυναίκας του, λες και τον δάγκωσε φίδι, πετάχτηκε επάνω.

- Γιατί κι' όλες; της αποκρίθηκε πειραγμένος...

- Μα τώρα έφυγε η μουσαφίρισσα;

- Τί χαζομάρες είναι αυτές που λες; Για τσακωμό ήρθες;

Η γυναίκα πέρασε από 'δώ με χαιρέτισε και πήγε στ' αμπέλι της.

- Εσύ μου είπες ότι σήμερα θα πότιζες τον κήπο και ότι δεν θα ερχόσουνε. Πού οφείλεται η ξαφνική επίσκεψή σου;

- Ταχιά θα μου δώσει νερό ο νεροφύλακας. Σήμερα πήρα λίγα φρέσκα ψάρια και τηγάνισα τα μισά, και τάφερα να φάμε μαζί. Δν έκαμα καλά Κώστα μ;

- Γιατί εγώ είπα τ' αντίθετο; Δεν σε καρτερούσα σήμερα.

Εκεί που έτρωγαν πάνω στη στρωμένη κουρελού, την οποία είχε απλώσει πρωτίτερα ο μπάρμπα-Κώστας για τη μουσαφίρισσά του, και η γυναίκα του σίγουρη για την ενοχή του τον λοξοκοίταζε, έξαφνα είδε εκεί σε μια άκρη ένα γυναικείο χειρομάντιλο πένθιμο.

Αυτό το εύρημα ενίσχυσε τις υποψίες της. Ήταν πλέον φανερό ότι πριν από λίγο είχε «φιλοξενηθεί» στη δραγασιά του η γλυκοαίματη μαυροφόρα που αντάμωσε στη στράτα της.

Η Κώσταϊνα, η οποία δεν είχε φτάσει ακόμα στα 40 της, άπλωσε το χέρι της και πήρε το αποδεικτικό εκείνο στοιχείο και τον ρώτησε:

- Κώστα μ' τί έχεις τώρα να μου πεις;

- Τί σημασία έχει αυτό μωρέ γυναίκα; Μ' έπρηξες πια με τις πονηρές ερωτήσεις σου. Απλούστατα κάτι είπαμε για τον μακαρίτη τον άντρα της κι έβγαλε το μαντίλι της η κακομοίρα και σκούπισε τα δακρυσμένα μάτια της και της έπεσε. Άφησέ το εδώ να της το δώσω γιατί θα το αναζητήσει. Δεν πρέπει να βάζεις κακό στο νού σου. Γιατί ο Κώστας κυρά μου τιμάει το στεφάνι του. Είναι άνθρωπος περήφανος και το πρόσωπό του το θέλει καθαρό. Κοίταξε να μη βγάλεις άχνα. Δεν πρέπει να διασύρουμε την υπόληψη της γυναίκας δίχως λόγο. Θα είναι κρίμα. Τ' ακούς;

- Ναι Κώστα μ'... Αλλά μην ξεχνάς ότι της καλής προβατίνας της κρεμάν' κι ένα κ'δούνι. Έτσι δεν λέν' στο χωριό μας;

Άντρα μ' τώρα θα φύγω. Δεν νομίζω ότι με χρειάζεσαι;

- Τι διάολο να σε κάμω; Άϊνε στο σπít' να μαζέω τα παιδιά.

- Είδες που προδόθηκες μόνος σου; Ξεχνάς ότι σήμερα είν' Κυριακή; Στο θύμισα γιατί εσύ τη διάλεξες...

- Ε, λοιπόν και τί έγινε βρε γυναίκα; Κι αύριο θα είν' Δευτέρα... Άμα σε χρειαστώ εγώ θάρθω να σε βρω... Αμ, γι' αυτό μου κουβαλήθηκες σήμερα εδώ;

Η Κώσταϊνα βέβαιη πια για το αμάρτημα του άντρα της, απογοητευμένη ανηφόρισε για το σπιτικό της.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΣΥΝΕΧΙΣΤΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Του Αριστ. Χρ. Πετρόπουλου
Αντιπροέδρου της Ο.Σ.Φ.

Το αποτέλεσμα των Δημοτικών και Νομαρχιακών Εκλογών στις 11 και 18 Οκτωβρίου 1998, αποτελούν το πειραματικό σχέδιο «Καποδίστριας» με το νόμο 2539/97 για την αναγκαστική συνένωση των Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας.

Έκλεισε ο κύκλος της Διοικητικής ζωής των Κοινοτήτων και θα επισημοποιηθεί στην αρχή του καινούργιου χρόνου, όταν οι πρόεδροι των Κοινοτήτων θα παραδώσουν στους Δημάρχους των νέων Δήμων.

Η συνέχεια των Κοινοτήτων είναι πλέον οι Σύλλογοι, οι οποίοι εκ των πραγμάτων αναλαμβάνουν την προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς των καταργουμένων Κοινοτήτων.

Τώρα επαληθεύεται. **ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΕΙΝΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΕΙΡΑΣ**, στην έλλειψη του Κοινοτικού Γραφείου και του Κοινοτάρχη θα πρέπει να είναι οι συνεχιστές στη φύλαξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Εκεί σ' εκείνο το χωριό της Γενέτειρας υπάρχουν: Το πατρικό μας σπίτι, οι Εκκλησιές, τα σχολεία μας, που μάθαμε τα πρώτα γράμματα, οι τάφοι και τα κόκκαλα των προγόνων μας, εκεί έχουν μείνει υποθήκη. Εκεί υπάρχουν τα αρχεία των Κοινοτήτων (δημοτολόγια, ληξιαρχεία, πρακτικά, οικονομικά βιβλία, φάκελλοι και λοιπά βιβλία), στα οποία περιέχεται η ζωντανή ιστορία των Κοινοτήτων, καθίστανται πλέον ανενεργά.

Τα αρχεία θα χαθούν μέσα στην εγκατάλειψη, όπως χάθηκαν και χάνονται αρχεία και βιβλιοθήκες

στα καταργούμενα σχολεία των χωριών.

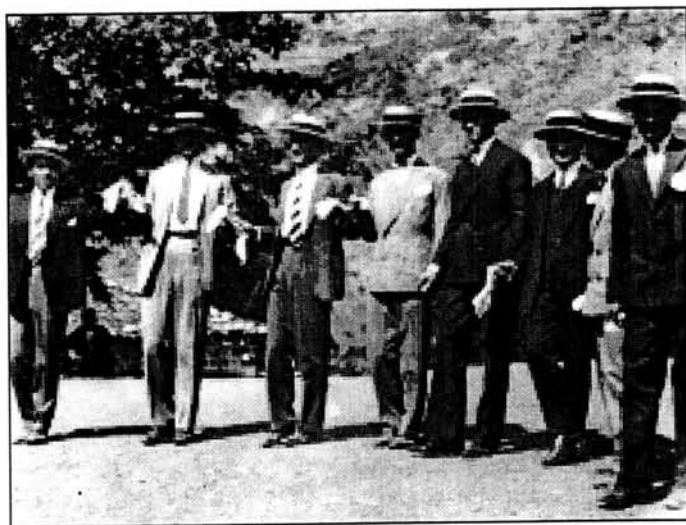
Πρέπει να γίνει απογραφή των κοινοτικών αρχείων και όλου του υλικού, το οποίο υπάρχει στα κοινοτικά καταστήματα και γίνεται ταξινόμηση με την βοήθεια της πληροφορικής.

Δεν υπάρχουν προβλέψεις για την διάσωση των αρχείων ούτε χώροι φυλάξεως ούτε φυσικά ειδικευμένο προσωπικό (αρχειονόμοι, αρχειοφύλακες), τα γενικά αρχεία του κράτους αλλά και τα Δημοτικά αρχεία δεν χωρούν να παραλάβουν και τα κοινοτικά αρχεία οι εκ συνενώσεων προερχόμενοι Δήμοι.

Οι Σύλλογοι, ως συνεχιστές των Κοινοτήτων, διαθέτουν την υποδομή των νομικών προσώπων ιδιωτικού Δικαίου και με την υποστήριξη των Δήμων και άλλων δημοσίων φορέων, να διασώσουν τα απειλούμενα με καταστροφή Κοινοτικά αρχεία. Άλλωστε, οι Σύλλογοι κατέχουν την εμπειρία, αφού διαθέτουν και δικά τους αρχεία παράλληλα προς τα Κοινοτικά. Και οι Σύλλογοι είναι οι νόμιμοι συνεχιστές της Πολιτιστικής Κληρονομιάς των Κοινοτήτων.

Το τονίζουμε για μία φορά ακόμη ότι οι Σύλλογοι είναι απαραίτητοι για την επιβίωση των χωριών μας και των νησιών μας, όπως είναι απαραίτητη η προσχώρηση των Συλλόγων στις Ομοσπονδίες που συμβάλουν στη λύση χρόνιων προβλημάτων επαρχιών και νομών.

(Αναδημοσίευση από το περιοδικό «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ», έτος 3ον, τόμος Α', τεύχος 354.

ΕΣΤΗΣΑΝ ΧΟΡΟ

Οι λεβοντόκορμοι γιοί της Παπαταξιάρχαινας Νίκος Χαραλάμπους, Μήτσιος και Γιώργος Κολλιαίοι - με άλλους χωριανούς έστησαν τον χορό τους φορόντας τα ψαθάκια της εποχής στην πλατεία του χωριού (χοροστάσι).

Η φωτογραφία τραβήχτηκε το 1938 στο χοροστάσι με φόντο το Ξεροβούνι και μας την έστειλε η Μαρίτσα Γ. Κόλλια.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ Β.Α. ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ

Προς το Τοπικό Συμβούλιο Καλοσκοπής.

Αξιότιμοι Κύριοι,

Με τη σημερινή μας επιστολή θεωρήσαμε χρήσιμο να σας μεταφέρουμε μια ιδέα για προβληματισμό και αξιολόγηση από όλους εσάς που εκπροσωπείτε την Τοπική Αυτοδιοίκηση και επικοινωνείτε με όλους τους κοινωνικούς εταίρους της περιοχής μας.

Η ιδέα συνίσταται στην ίδρυση «Διακοινοτικού Πάρκου Άθλησης, Αναψυχής και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων» στην περιοχή ΒΡΥΖΕΣ η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ.

Ένα πολυδύναμο πάρκο άθλησης και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, κοινό τόπο για όλους τους οικισμούς της ορεινής περιοχής μας.

Το πάρκο αυτό θα πρέπει να γίνει Εθνικό με αφιέρωση στους συμπατριώτες μας πρωτοήρωες του 1821, Θανάση Διάκο, Πανουργιά, Γκούρα, Παπανδριά, Τράκα και των πολλών άλλων αγωνιστών που έδωσαν το παρόν στον αγώνα της Εθνεγερσίας.

Ένα τοπικό μεγάλο Ιστορικό Κεφάλαιο που συνθέτει η προσφορά των αγωνιστών της περιοχής μας και το οποίο οφείλουμε να τιμήσουμε και να αξιοποιήσουμε.

Ένας χώρος μνήμης και της ιστορικής μάχης στα βλαχοχώρια (17/5/1821, Ντρέμισσας) όπως μας την παρουσίασε ο ιστορικός ερευνητής Πάνος Μαυριάς, σε ειδική εκδήλωση της Ομοσπονδίας μας, το Νοέμβριο του 1996.

Ένας μνημειακός χώρος που θα έλθει να συμπληρώσει την αξιέπαινη πατριωτική πρωτοβουλία της Κοινότητας Γραβιάς που αναστήλωσε το «ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ» για να διαιωνίσει την εκεί ιστορική μάχη με πρωταγωνιστή τον ΟΔΥΣΣΕΑ

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟ και συμμαχητές τους ηρωικούς συμπατριώτες μας.

Με την υιοθέτηση και την υλοποίηση της πρότασής μας θα επιτελέσουμε ένα οφειλόμενο πατριωτικό εθνικό χρέος, θα δώσουμε ένα χώρο άθλησης και πολιτιστικών δραστηριοτήτων στους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής και παράλληλα θα εξασφαλίσουμε ένα χώρο πρόκλησης τουριστικού ενδιαφέροντος με όλες τις ευεργετικές επιπτώσεις στην όλη ορεινή περιοχή μας.

Μια πρόταση που ίσως ξαφνιάζει αλλά πιστεύουμε ότι έχει βάση και θα υπηρετήσει την μακρόχρονη προοπτική της περιοχής μας.

Η αξιολόγηση της πρότασής μας θα επιτρέψει να έχουμε την, κατ' αρχήν, δικιά σας αποφασιστική άποψη και θα περιμένουμε τις όποιες σκέψεις, ιδέες και προτάσεις σας μέχρι την 15 Μαΐου, για ν' ανταλλάξουμε απόψεις κατά την εκεί επίσκεψη κλιμακίου της Ομοσπονδίας μας στις 16 Μαΐου τρ. ε.

Μια συζήτηση που, αν την κρίνετε σκόπιμη, μπορεί να γίνει, την 16/5/1999 στον Αθανάσιο Διάκο, με τη φροντίδα του Δημάρχου Καλλιέων κ. Λεωνίδα Καραγιάννη.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας
Γεώργιος Πουρνάρας Γεώργιος Χαμηλός

Η σύσκεψη έγινε στον Άγιο Αθανάσιο (Μουσούνισα) παρουσία και του δημάρχου Καλλιέων κ. Καραγιάννη.

Η πρόταση της Ομοσπονδίας έγινε με χαρά δεκτή και εξουσιοδοτήθηκε το προεδρείο να μεριμνήσει για τις παραπέρα ενέργειες.

Φωτογραφία από τη γειτονιά του αγαννάκη έχει τραβηχθεί το 1960, απ' το Χρήστο Μαλεβίτση. Από τις ομορφότερες γειτονιές του χωριού μας είναι ο Αγιαννάκης. Για την αξιοποίησή του όμως χρειάζεται φροντίδα και πρόγραμμα από το Συμβούλιό μας καθώς και περισσότερη κατανόηση από τους ιδιοκτήτες της περιοχής

ΦΟΥΡΝΟΣ ΣΤΟ ΜΑΥΡΟ ΛΙΘΑΡΙ

Στο γειτονικό μας Μαυρολιθάρι λειτουργεί από φέτος επιχ/ση παραγωγής άρτου (αρτοποιείο).

Ο Γεωργ. Δήμου εγκατέστησε τον κατάλληλο εξοπλισμό και μας υπόσχεται ότι θα προσφέρει ψωμί με άλευρα ολικής αλέσεως, όμοιο μ' αυτό που έφτιαχναν οι παλιές νοικοκυρές στο σπίτι..

Ο δραστήριος επιχ/τίας οργάνωσε και το τρόπο διάθεσης.

Έτσι κάθε πρωί στην αγορά θα διέρχεται αυτοκίνητο με φρέσκο ψωμί, τυρόπιτες και αρτοσκευάσματα.

Καλές δουλιές πατριώτη.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΜΕΛΩΝ

	ΔΡΧ	μήμη του θείου του Ιωάν. Χριστο- δούλου	
2006 Αλεξίου Άγγελος (Λαμία)	5.000	2050 Μουστακάς Δημήτριος	2.000
2007 Μπουρτζάλας Ηλίας (Λαμία)	5.000	2051 Γεωργίου Νικόλαος του Νάκου	5.000
2008 Τριανταφύλλου Ευθυμία (Λαμία)	8.000	2052 Αλεξίου Όλγα	5.000
2013 Γκαβαλίνης Ευθύμιος του Ιωάννου (Θεσσαλονίκη)	5.000	2053 Λίτσας Γεώργιος (Η.Π.Α.)	11.795
2014 Γκαβαλίνης Γεώργιος του Ιωάν.	5.000	2054 Τομαράς Γεώργιος (Λαμία)	3.000
2015 Μώρης Γεώργιος Π. (Θεσ/νίκη)	5.000	2055 Κολλύρη Γεωργία Ν. στη μήμη του συζύγου της Νικολάου	5.000
2016 Ανδρουτσόπουλος Παναγ. Ιωάν. (Θεσ/νίκη) στη μήμη των νεκρών συγγε- νών του	3.000	2056 Κυριαζής Παναγιώτης για αγορά γραφείου	5.000
2018 Κόλλια Βασιλική	5.000	2057 Ναθαναήλ-Βλάχου Ρίτσα για αγορά γραφείου	5.000
2019 Κατσανιώτης Γεώργιος στη μήμη Θεοχ. Παπανικολάου	5.000	2058 Γεωργίου Ιωάννης του Ν. για αγορά γραφείου	5.000
2020 Παπανικολάου Γεώργιος (Λειβαδιά) στη μήμη του αδελφού του Θεοχάρη	10.000	2059 Αχλαδάς Νικ. του Χαρ. στη μήμη γονέων του και αδελφών του Γιώργου	10.000
2022 Κόλλια-Μιχαλοπούλου Βούλα στη μήμη των αδελφών της Κρυστάλλως, Χαραλά- μπου, Γεωργίου, Δημητρίου και Στεφάνου	15.000	2060 Χασακός Τάσος στη μήμη του πατέρα του ιερέα Παναγ. Χασιακού	10.000
2023 Κόλλια Κωσταντίνου του Ζαχ.	5.000	2061 Οικ. Ζησίμου Αριστ.	5.000
2024 Τσόχλα Αικατερίνη του Δημ. στη μήμη Θεοχάρη Παπανικολάου	2.000	2062 Μώρης Νικόλαος Π.	3.000
2025 Λίτσας Γεώργιος του Ηλ. (Θεσ/νίκη) στη μήμη του πατέρα του Ηλία	5.000	2063 Κόλλιας Δημήτριος του Ν.	1.000
2026 Δεληγιάννη Άννα (Πολύδροσο), στη μήμη του αδελφού της Θεοχάρη Παπανικολάου	10.000	2064 Μαλιβίτσης Ηλίας (Καλοσκοπή)	1.000
2027 Κροντηρά-Πριοβόλου Φιφή	5.000	2065 Τούμπας Κώστας του Ιωάν. για αγορά γραφείου	5.000
2028 Σκουρτιά Ασημίνα συζ. Ευθ. (Θεσ/νίκη)	5.000	2066 Μώρης Ευθυμ. Παναγ. για αγορά γραφείου	1.000
2030 Λίτσας Γεώργιος (Η.Π.Α.)	38.325	2067 Κυριαζής Γεώργιος για αγορά γραφείου	1.000
2031 Τζανέτου Θανάσης και Μαρία	10.000	2068 Παπαγεωργίου Δημήτριος για αγορά γραφείου	10.000
2032 Αλεξίου Φιλίτσα	10.000	2069 Τσουλανδρή Χρυσούλα στη μήμη του συζύγου της Γεωργίου	5.000
2033 Χασιακός Αθ. στη μήμη του πατέρα του ιερέα Παναγιώτη Χασιακού	10.000	2070 Τσαλκάκη-Τσουλανδρή Ευμορφία στη μήμη του πατέρα της Γιώργου	2.000
2034 Μπουκουβάλας Απόστολος	3.000	2071 Τσιρώνης Βασίλης (γαμπρός Παπα- γεωργίου)	5.000
2035 Κωστόυρος Δημήτριος του Παναγ.	5.000	2072 Αποστολόπουλος Γιάννης	10.000
2036 Μπουρτζάλας Κώστας του Σπ. (για την Εκκλησία)	10.000	2073 Παπαδοπούλου Γεωργία στη μήμη του πατέρα της Ευθυμίου Τομαρά (Βόλος)	5.000
2037 Μώρης Γεώργιος του Κωνστ.	5.000	2074 Κόλλια Βιβή (Η.Π.Α.), στη μήμη του συζύγου της Ευθυμ. Ν. Κόλλια και πατέρα της γιατρού Ηλία Κατσανιώτη	30.000
2038 Βασιλείου Βασίλης του Γ.	3.000	2075 Τσιρώνη Ανθούκα στη μήμη των γονέων της Στέργιου και Ευθυμίας Τσιρώνη	5.000
2040 Τζιαβιά Ειρήνη στη μήμη της μητέρας της Γεωργίας Ευθυμ. Τσίγα και του θείου της Γιάννη Ευθυμ. Τσίγα	10.000	2076 Μαλιβίτσης Γεώργιος (Η.Π.Α.)	8.615
2041 Ματθαίου Ευάγγελος του Αλεξ.	5.000	2077 Τζαμτζής Νικόλαος	57.500
2042 Ματθαίου Αλέκος	3.000	2078 Κυριαζή Αικατερίνη στη μήμη του συζύγου της Γεωργίου Κυριαζή	20.000
2044 Βλάχος Αθανάσιος του Δημ. (Γραβιά)	5.000	2079 Ιωάννης Φέξης στη μήμη του πατέρα του	10.000
2046 Χριστοδούλου Επιστήμη στη μήμη του συζύγου της Γιάννη	10.000	2081 Καραγιάννης Νικ. για αγορά γρα-	
2048 Τούμπας Νίκος και Τούμπα Βιβή στη μήμη του λατρευτού του πατέρα Γιώργου	30.000		
2049 Χριστοδούλου Παναγιώτης του Γ. στη			

φείου	11.000
2082 Αγαπητός Αλεξίου στη μνήμη της συζύγου του	20.000
2083 Μόσχα Ζαμπαρα Αλεξίου στη μνήμη της μητέρας της	20.000
2084 Φιλίτσα Αλεξίου στη μνήμη της Χρυσής Αλεξίου	10.000

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

- Γρηγόρης Λευκαδίτης δρχ.	250.000
- Επιστήμη Χριστοδούλου δρχ.	10.000
- Οικογ. Δημ. Τσιρώνη στη μνήμη της συζύγου, μητέρας και γιαγιάς Κρυστα- λίας δρχ.	10.000
- Δημ. Θεοδωρακόπουλος καθηγητής Πανεπιστημίου στη μνήμη της Γιαννίτσας Αθαν. Τούμπα	50.000
- Ιωάννα Φιλ. Τριανταφύλλου στη μνήμη των πεθερικών της και της αδελφής της Ελένης	10.000
- Ανωνυμος στη μνήμη Χρίστου Μαλεβίτου	100.000

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Η

Εισφορές για την ανακαίνιση του
Αγίου Γεωργίου μπορούν να κατα-
τίθενται στο λαγαριασμό:

5638/32-46920945

της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΗΣ

Μνήμες οδύνης από τη ναζιστική θηριωδία ξανα-
ζωντανέψαν στις 30/5/1999 στο σταυροδρόμι της
Αγίας Τριάδας όπου στις 4/1/1944 χάθηκαν 34
παληκάρια στη μάχη κατά των Γερμανών.

Από νωρίς το πρωί το οροπέδιο της Αγίας Τριάδας
συγκέντρωσε εκατοντάδες προσκυνητών που σιωπηλοί
ήλθαν να καταθέσουν λίγα λουλούδια και να τιμήσουν
τους ανθρώπους που έχασαν τη ζωή τους.

Το μυαλό όλων πήγε πίσω στο 1944 και οι μορφές
των ηρώων ξύπνησαν ολοζώντανες μπροστά μας.

Ήταν ένα ευλαβικό μνημόσυνο για τους απλούς
προσκυνητές.

Για τους οργανωτές όμως θα επαναλάβουμε και σ'
αυτό το σημείωμα. Κάτι πάει στραβά από την αρχή
στην οργάνωση αυτής της τόσο σπουδαίας υπόθεσης.

Η πρόταση για την τέλεση ενός απλού τρισάγιου
από το Δήμο και το Σύνδεσμό μας κερδίζει συνεχώς
έδαφος (βλέπε εφημερίδα «ΡΙΖΑ», Ιούνιος 1999,

«ΦΕΥΓΟΥΝ ΤΑ ΣΚΟΥΠΙ- ΔΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΡΑΒΙΑ

Στην Εφημερίδα «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» στις 16/4/1999
διαβάσαμε:

Θα πάψει πια να είναι σκουπιδότοπος το
προστατευόμενο δάσος ελάτης που βρίσκεται στην
Κοινότητα Γραβιάς του Νομού Φωκίδας, καθώς το
Συμβούλιο της Επικρατείας με απόφασή του έβαλε
για μια ακόμη φορά «φρένο» στην ανεξέλεγκτη
μόλυνση του περιβάλλοντος που προκαλείται από
την εναπόθεση σκουπιδιών στο έδαφος χωρίς καμία
βιολογική επεξεργασία.

Στο Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο είχαν
προσφύγει ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος
Άμφισσας, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γραβιάς, κα-
θώς και κάτοικοι της περιοχής. Οι προσφεύγοντες
με αίτηση αναστολής και αίτηση ακύρωσης που
είχαν καταθέσει στο Σ.τ.Ε. ζητούσαν την ακύρωση
απόφασης του νομάρχη Φωκίδας, με την οποία
ενεκρίθη η διάθεση αστικών απορριμμάτων των
Δήμων Άμφισσας, Ιτέας, Γαλαξιδίου και των
κοινοτήτων Κίρρας και Αγίας Ευθυμίας στη θέση
«Κερατοράχη» της κοινότητας Γραβιάς. Ακόμη,
ζητούσαν να ακυρωθεί και η απόφαση του νο-
μάρχη, η οποία αφορούσε τη διάθεση απορριμμάτων
των κοινοτήτων Γραβιάς, Αποστολιάς, Επταλόφου,
Καστελλίων, Μαριολάτας και Πολυδρόσου στην
ίδια θέση. Το Σ.τ.Ε. με την υπ' αριθμόν 23/199
απόφασή του είχε αναστείλει προσωρινά τις δυο
αποφάσεις του νομάρχη Φωκίδας με το σκεπτικό ότι
τα απορρίμματα των κοινοτήτων εναποτίθενται στο
έδαφος χωρίς να έχει προηγηθεί καμία βιολογική
επεξεργασία, αλλά και ότι η τοποθεσία «Κερατο-
ράχη» είναι συνέχεια δασικής έκτασης, με συνέπεια
να υπάρχει κίνδυνος πυρκαγιάς από την αυτοα-
νάφλεξη των απορριμμάτων.

Με την απόφασή του το Ε' Τμήμα του Σ.τ.Ε.
(1126/99), προχώρησε και στην ακύρωση των
αποφάσεων του νομάρχη Φωκίδας.

Ερμηνεύοντας την 75/442 οδηγία της Ευρωπαϊ-
κής Ένωσης, αλλά και υπουργικές αποφάσεις για
την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, το
Σ.τ.Ε. έκρινε ότι η απόθεση απορριμμάτων στους
φυσικούς αποδέκτες (έδαφος και νερό), πρέπει να
γίνεται κατόπιν τήρησης ειδικής διαδικασίας ή
δημιουργίας οργανωμένων εγκαταστάσεων, με
ορισμένες τεχνικές προδιαγραφές. Εξάλλου η τοπο-
θεσία «Κερατοράχη» της κοινότητας Γραβιάς, απε-
φάνθη το Σ.τ.Ε. βρίσκεται μέσα σε δημόσια δασική
έκταση, η οποία ήταν πρώην ορυχείο εξόρυξης
βωξίτου και βρίσκεται σε επαφή με το δάσος ελάτης.
Ο χώρος αυτός είχε χρησιμοποιηθεί και στο
παρελθόν σαν «σκουπιδότοπος», με αποτέλεσμα να
έχουν προκληθεί επανειλημμένως πυρκαγιές».

Εγκαίνια του Χανίου της Γραβιάς

Την Κυριακή 16.5.1999 έγιναν στην έδρα του Δήμου μας στη Γραβιά τα εγκαίνια του ανακαινισθέντος Χανίου όπου ο πολέμαρχος Οδυσσεύς Ανδρούτσος στις 8 Μαΐου 1821 με τα 118 παλλικάρια του πολέμησαν τους Τούρκους.

Τα εγκαίνια έγιναν παρουσία του προέδρου της Δημοκρατίας Κων/νου Στεφανόπουλου ο οποίος και κατέθεσε στεφάνι στο χώρο των Ηρώων.

Έγινε επιμνημόσυνη δέηση και τον πανηγυρικό της ημέρας εξεφώνησε ο εκπαιδευτικός Γεώργ. Βαρκάμης.

Ακολούθησε παρέλαση και πλούσιο εορταστικό πρόγραμμα.

Ο Δήμαρχος Δημ. Χριστόπουλος συνοδεύει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τους εκλεκτούς επισήμους στο Μνημείο των Ηρώων.

Η ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΤΑΞΙΑΡΧΗ

Ο συμπολίτης μας Ταξιάρχης Δημόπουλος και η σύζυγός του πριν από λίγο καιρό είχαν επισκεφθεί τους συγγενείς τους (την οικογένεια της αδελφής του Ευτυχίας Καλαφάτη Δημοπούλου) στη μεγάλη χώρα που λέγεται Αμερική και ενώ περιμέναμε να μας φέρουν εντυπώσεις από τους ουρανοξίστες και τα άλλα μεγάλα επιτεύγματα της νέας τεχνολογίας νά τι μας περιγράφουν:

«Πριν φτάσουμε στη SANTA-BARBARA πρόχειρες πινακίδες πληροφορούσαν πως στην πόλη γίνεται το ελληνικό φεστιβάλ.

Όταν φτάσαμε στην είσοδο μύριζε Ελλάδα, από το βάθος ακουγότανε ελληνική μουσική, υπήρχε μια μεγάλη αφίσα του Παρθενώνα και ενός τσολιά που δέσποζε στην είσοδο.

Προχωρώντας βρεθήκαμε σε μια μεγάλη εξέδρα που μια τέντα σκίαζε την ορχήστρα που αποτελείτο από 3 - 4 όργανα-κλαρίνο, μπουζούκι, βιολί. Έπαιζαν συνέχεια και ο κόσμος χόρευε αψηφώντας τη ζέστη. Κάποια στιγμή ανακοίνωσαν από το megafono πως η ελληνική παροικία του Σ. Φρανσίσκο έχει στείλει το χορευτικό της συγκρότητα και θα χορέψουν στην μεγάλη εξέδρα. Όλοι άρχισαν να μαζεύονται προς εκείνη την κατεύθυνση. Σε λίγο εμφανίστηκε το χορευτικό συγκρότητα. Αποτελείτο από 15 - 20 περίπου αγόρια και κορίτσια γύρω στα 25 χρόνια όλοι ντυμένοι με διάφορες ελληνικές φορεσιές, κρητικές, θρακιώτικες, μακεδονικές, ηπειρώτικες

κ.λ.π. Άρχισαν με έναν θρακιώτικο χορό, ο κόσμος τους χειροκρότησε, συνέχισαν με μακεδονικό -τα ίδια. Στη συνέχεια χόρεψαν τον «Μανούση» και μετά πενταζάλι.

Κυριολεκτικά τους τρέλαναν από ενθουσιασμό. Όταν άρχισαν το τσάμικο, τους αποθέωσαν. Σύστηκε το πάρκο από ενθουσιασμό. Ανέβηκαν στην εξέδρα έξαλλοι από ενθουσιασμό άσπροι, μαύροι, κίτρινοι.

Σχημάτισαν γύρους και χόρευαν μαζί με τα παιδιά αυτά που με την παρουσία τους, τα νιάτα τους και την λεβεντιά τους μέσα στον καύσωνα του καλοκαιριού πήγαν να δροσίσουν τις καρδιές των συμπατριωτών τους».

Ευχαριστούμε Ταξιάρχη, τα ίδια πράγματα θα συγκινούσαν και εμάς.

«Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ»

Τριμηνιαία εφημερίδα
Ιδιοκτησία: Σύνδεσμος Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας
«Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το νόμο: Αθ. Μαλεβίτσης
Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου
Σωκράτους 79-81 Αθήνα 10432, Τηλ. 52.38.159

Στοιχειοθεσία: Παύλος Ν. Κολοκοτσάς
Κουμουνδούρου 1, τηλ. 52.41.046

Ακόμη μια προσφορά του μπαρμπα Γρηγόρη

Μετά την με μασίφ σίδερα περίφραξη της κεντρικής και της προσφοράς του στην ανακαίνιση του ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου ο ξαίρετος χωριανός Γρηγόρης Λευκαδίτης προσέφερε και μια ωραία βρύση που τοποθετήθηκε την πλατεία της αγοράς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ και ΕΛΕΝΗΣ

Στο γραφικό εκκλησάκι του Κεφαλόβρυσου και μέσα στην ομορφιά της άνοιξης πολλοί χωριανοί με τον ιερέα Παπαγιάννη λειτούργησαν ανήμερα της γιορτής των Αγίων (21 Μαΐου) και χάρηκαν τα ήρεμα νερά της πηγής που κυλούν μέσα στα δασιά πλατάνια και τα λουλούδια που κεντούν τη γύρω περιοχή.

ΕΤΣΙ ΓΛΕΝΤΟΥΣΑΝ ΤΟ 1955

Μια φωτογραφία από γλέντι στο χωριό το έτος 1955 διακρίνουμε τους χωριανούς μας: Ιωάννης Τσοχλάς, Κων/νος Τσοχλάς, Ξένος, Παρασχ. Τσολά, Αθαν. Κουφός, Δημ. Καλλύρη, Κώστα Λίτσα, Αναστ. Αυγερινός, Μαινδηλ. Τομαρά-Γαλάνη, Αικατ. Τσλανά, Παναγ. Τομαρά, Δημ. Θώδη, Κων. Καρατάσιος, και ένας ξεχωριστής τη φωτογραφία μας έδωσε η Κατίνα Τσολάνα την ευχαριστούμε.